

Status 2025: Hvordan trives børn og unge med synshandicap?

**Undersøgelse udarbejdet af
Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede
Juli-September 2025.**

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Baggrund for undersøgelsen	2
Sammenfatning for undersøgelsen	3
Undersøgelsesmetodik.....	5
Organisering og samarbejde	10
Tidlig indsats, undervisning, psykosocial udvikling samt undervisning og uddannelses- og erhvervsvejledning	16
At møde ligestillede samt understøttelse af mestring, selvstændighed og livskvalitet.....	29
Systematisk vidensopsamling.....	34

Baggrund for undersøgelsen

Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede gennemførte i slutningen 2021 en trivselsundersøgelse, hvor formålet var at danne et bredt billede af, hvordan den generelle situation så blandt børn og unge med synshandicap og deres familier.

For at skabe en objektiv undersøgelse tog spørgerammen for undersøgelsen udgangspunkt i Social- og Boligstyrens reviderede forløbsbeskrivelse med opdaterede anbefalinger til kommunerne om tilrettelæggelse af indsatser til rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse i aldersgruppen 0-18 år.

Trivselsundersøgelsen i 2021 mandede ud i et deskriptivt øjebliksbillede af situationen, og undersøgelsen blev genbesøgt i 2023 i en noget mindre undersøgelse. I forbindelse med udarbejdelse af høringssvar til Social- og Boligstyrelsen årlige høring om det mest specialiserede social- og specialundervisningsområde samt som optakt til Kommunalvalget d. 18. november 2025 har vi valgt endnu engang at genbesøge undersøgelsen for at kunne følge udviklingen fra 2021 og frem til nun.

I forbindelse med kommunalvalg er der traditionelt stor politisk opmærksomhed på børn og unges vilkår, og der fremsættes ofte løfter om bedre støtte, højere faglig kvalitet og mere målrettede indsatser. Der har dog sjældent været en reel opfølgning på, om løfterne er blevet indfriet, og evalueringer fokuserer ofte primært på, om tilbuddene eksisterer, og mindre på om de reelt imødekommer de behov og ønsker som børn og familierne har.

Denne trivselsundersøgelse er igangsat af Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede netop for at skabe et mere nuanceret billede af situationen. Den belyser, hvordan børn og unge med synshandicap og deres familier oplever deres hverdag, og giver dermed et konkret grundlag for at vurdere, om politiske løfter omsættes til handling og reelle forbedringer.

Det er vores håb, at rapporten ikke blot giver et indblik i børn og unges trivsel, men også bidrager til at styrke dialogen om, hvordan de politiske ambitioner kan følges op af konkrete handlinger, der sikrer bedre faglig og social trivsel på det specialiserede synsområde.

Du ønskes rigtig god læselyst.

Thomas Sonne Jensen, formand

LFBS – Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede.

September 2025.

Sammenfatning for undersøgelsen

Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede (LFBS) har i sommeren 2025 gennemført en trivselsundersøgelse blandt forældre til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse. Undersøgelsen bygger på samme spørgeramme som i 2021, hvilket gør det muligt at følge udviklingen over tid.

45 forældre deltog i undersøgelsen, og dette ikke er nok til at skabe et statistisk repræsentativt billede af situationen, giver svarene et validt og nuanceret indblik i familiers oplevelser på tværs af regioner og aldersgrupper.

Hovedkonklusionerne i undersøgelsen er som følger:

1. **Samarbejde og koordinering:** To ud af tre oplever samarbejdet med kommunen og den koordinerende indsats mellem aktører som dårligt til svingende. Særligt udviklingsplaner og tværfagligt samarbejde fremstår utilstrækkelige.
2. **Overordnede udviklingsplaner:** Næsten 74 % oplever manglende eller utilstrækkelige udviklingsplaner for deres børn, og flere beskriver, at planer enten ikke findes eller ikke følges i praksis. Dette er en klar forværring siden 2021.
3. **Tværfaglig vidensopsamling og vidensdeling:** Næsten to tredjedele oplever, at viden ikke deles systematisk i forbindelse med overgange, hvilket er en betragtelig forværring siden 2021. Mange forældre føler sig kun inddraget, når de selv tager initiativ.
4. **Tidlig indsats og undervisning:** Kun en tredjedel har en positiv oplevelse af fokus tidlig introduktion til punktskrift og hjælpemidler. Over halvdelen vurderer det samlede undervisningstilbud til barnet/den unge som godt, men fokus på at understøtte sociale relationer og hensynet til synshandicappet i hverdagen er fortsat store udfordringer.
5. **Mestring af egen situation:** Forældrene oplever, at fokus på barnets mestring og selvstændighed er meget uensartet og at udviklingen er forværret siden 2021. Over 50 % svarer, at indsatsen er dårlig til svingende, hvilket tyder på, at der mangler en systematisk tilgang til at styrke børns og unges evne til at mestre deres egen situation.
6. **Psykosocial støtte:** Tilbud om psykologbistand, samtalegrupper og andre psykosociale tilbud i kommunerne opleves utilstrækkelige. Over 70 % vurderer støtten som dårlig til svingende, hvilket viser en markant forværring siden 2021.
7. **Sociale fællesskaber:** Mange forældre oplever mangel på muligheder for, at deres børn kan møde ligestillede og indgå i sociale netværk. Over halvdelen af deltagerne i undersøgelsen vurderer oplysning og tilbud på dette område som utilstrækkelige og det tegner et billede af en situation, der er værre end det var tilfældet i 2021.
8. **Overgange i uddannelse:** Erfaringerne med uddannelses- og erhvervsvejledning samt overgang til ungdomsuddannelser er fortsat udfordrende, om end enkelte forældre rapporterer bedre oplevelser end tidligere.

9. **Regionale forskelle:** Der ses markante forskelle mellem kommuner og regioner – enkelte steder fungerer samarbejde og støtte godt, men mange steder er der alvorlige mangler.

Undersøgelsen viser et mønster af store udsving og flere utilstrækkelige indsatser for børn og unge med synshandicap. Der er især behov for en øget indsats mod:

- bedre koordinering og bindende udviklingsplaner,
- systematisk tværprofessionel vidensopsamling og deling,
- en styrket indsats for mestring og selvstændighed,
- samt øget psykologisk, psykosocial og netværksskabende støtte.

Undersøgelsesmetodik

Målet med denne trivselsundersøgelse er at skabe et mest muligt retvisende og objektivt billede af situationen i hverdagen hos børn og unge med synshandicaps. Alle spørgsmål er derfor stillet i en neutral ordlyd, der ikke tillægger større værdi til en svarmulighed frem for de øvrige.

Store dele af spørgerammen er desuden designet med udgangspunkt i de 9 anbefalinger, som gives i den senest reviderede udgave af Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse for 'Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse'¹. Disse 9 anbefalinger vil også danne grundlag for sammenfatningen og præsentationen af resultaterne af denne undersøgelse.

Undersøgelsen består af i alt 38 lukkede spørgsmål, 3 åbne samt 10 uddybende kommentarfelder til lukkede spørgsmål.

De indledende spørgsmål er rent demografiske i forhold til bopælsregion, dagtilbud, fødselsår og synsbrøk, der efterfølgende danner baggrundsvariable for analysen af de efterfølgende kvantitative spørgsmål med værdibaserede udsagn.

For at sikre de mest ærlige og umiddelbare besvarelser har undersøgelsen været lanceret 100% anonym; det har derfor ikke været muligt efterfølgende at følge op på udsagn eller stille uddybende spørgsmål. I undersøgelsen er vi desuden opmærksomme på, at enkeltpersoner har kunnet besvare flere gange, hvilket vil kunne påvirke undersøgelsens validitet og dermed reliabiliteten af de konklusioner, som drages heraf.

Undersøgelsen har været offentliggjort via Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynedes kommunikationskanaler på hhv. websiden www.lfbs.dk, via foreningens e-mail nyhedsbrev samt via foreningens Facebook-gruppe og -side. Herudover har undersøgelsen været delt via diverse andre synsrelaterede grupper; herunder Dansk Blindesamfunds Facebook-gruppe, 'Synspunktet', Dansk Blindesamfunds Ungdoms medlemsgruppe, 'DBSU Netværk', samt i grupperne 'Nedsatsyn.dk', 'Børn i Synsregistret' og 'Handicappede børns klub'.

Antal respondenter

I alt 107 individuelle respondenter har besøgt første side i undersøgelsen; heraf har 45 respondenter besvaret første spørgsmål. Antallet af respondenter falder herefter gradvist i løbet af undersøgelsen og sidste spørgsmål besvares af 40 personer.

Det faldende antal respondenter igennem spørgeskemaet har været forventet, da der har været tale om omfattende spørgsmål, hvor man som forældre hurtigt ville kunne forledes til at springe fra undersøgelsen igen som følge af forstyrrelser eller manglende interesse. Det overrasker imidlertid, at kun 42% af de samlede antal besøg på første side i spørgeskemaet har valgt at påbegynde besvarelsen eller besvare så meget af spørgeskemaet, at deres besvarelse kan indgå i denne rapport.

Da vi antager, at alle respondenter kun har besvaret spørgeskemaet én gang, varierer antallet af besvarelser i undersøgelsen med en andel fra 2,17 % til 2,44 % af den totale population af børn og unge med synshandicap på 1847, som vi definerer ved antallet af børn og unge registret i

¹ <https://www.sbst.dk/udgivelser/2020/forloebbsbeskrivelse-boern-og-unge-med-alvorlig-synsnedsaettelse>

Synsregistret². Statistikkerne i Årsberetning 2024 Synsregisteret fokuserer primært på de 1806 personer, der er bosiddende i Danmark, og eftersom ingen af vores respondenter er bosiddende på Færøerne eller i Grønland, hvorfor vi fremadrettet fokuserer på 1806 personer som målgruppe.

Antallet af respondenter er lavt til at kunne imødekomme de konventionelle krav om statistisk repræsentativitet samt 99%, 95% eller 90% konfidensintervaller. Som det behandles nedenfor, viser undersøgelsen imidlertid en god validitet i forhold til henholdsvis geografisk fordeling, aldersfordeling samt synsbrøk blandt respondenterne, hvorfor der er et fornuftigt grundlag for at antage, at resultaterne har stor reliabilitet.

Geografisk validitet

Det har været en målsætning at alle fem regioner i Danmark er repræsenteret med alle aldersgrupper i målgruppen samt at undersøgelsen ligeledes giver et autentisk billede af den fordeling af børn og unge med dels forskellig synsbrøk samt med yderligere handicaps kombineret med synshandicappet.

Ifølge Årsberetning 2024 Synsregisteret fordeler de 1806 børn og unge i Synsregistret, der er bosiddende i Danmark, sig som følger på regionerne³:

Region	Andel tilmeldte i Synsregistret	Antal respondenter i undersøgelse
Nordjylland	9,91 %	8,9 %
Midtjylland	23,15 %	13,3 %
Syddanmark	19,99 %	28,9 %
Hovedstaden	34,11 %	37,8 %
Sjælland	12,84 %	11,1 %
I alt	100 %	100 %

Tabel 1: Tilmeldte i Synsregistret samt respondenter fordelt på region

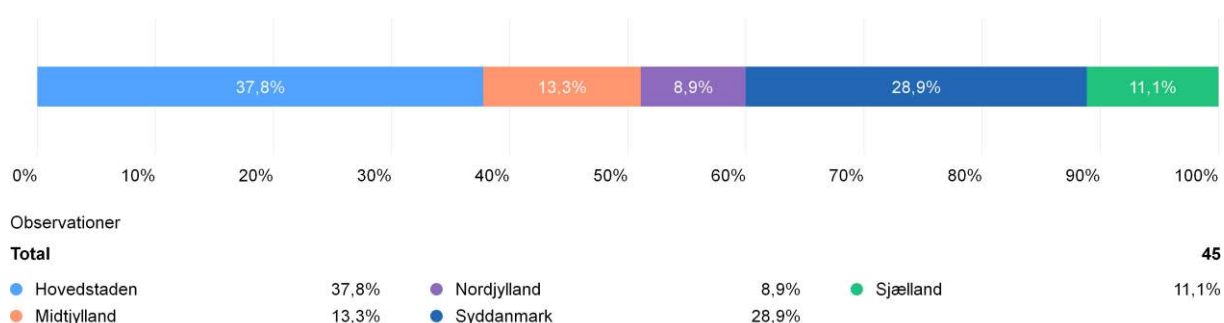

Fig. 1: Respondenter fordelt på region

Som det fremgår af tabel 1 og fig. 1 er hhv. Region Nordjylland, Sjælland og Hovedstaden tilnærmelsesvist samme fordeling som Synsregistret med en difference under 4,5 procentpoint.

² Introduktion til antallet af tilmeldte, side 4 i Årsberetning 2024 Synsregisteret - <https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/hovedorto/ojenssygdomme/for-fagfolk/synsregisteret/Documents/synsregisteret-aarsberetning.pdf>

³ Tabel 4, side 11 i Årsberetning 2024 Synsregisteret

Region Midtjylland er underrepræsenteret, mens Region Syddanmark er næste tilsvarende overrepræsenteret med hhv. -9,85 og 8,91 procentpoint.

Validitet i forhold til aldersfordeling og synsbrøk

Afgørende for reliabiliteten af undersøgelsen er det, at aldersfordelingen og synsbrøken er valid i forhold til fordelingen i den samlede population.

Der blev i undersøgelsen spurgt til fødselsåret for barnet/den unge, hvor alle 45 respondenter har givet entydige svar, hvor 44 af besvarelseserne var for børn/unge født i perioden fra 2007-2024, som var omfattet af Synsregistret i 2020.

Disse data er i nedenstående tabel 2 sammenholdt med fordelingen på fødselsår oplyst i Synsregistrets Årsberetning 2024 Synsregisteret⁴.

Fødselsår (alder i 2025)	Andel tilmeldte i Synsregistret	Antal respondenter i undersøgelse
2007-2009 (16-18 år)	20,16 %	13,64 %
2010-2018 (6-15 år)	55,87 %	59,09 %
2019-2022 (3-5 år)	19,27 %	20,45 %
2023-2024 (0-2 år)	4,70 %	6,82 %
I alt	100 %	100 %

Tabel 2: Fødselsår for tilmeldte i Synsregistret samt respondenter

For særligt gruppen af børn født mellem 2010 og 2024 følger fordelingen i undersøgelsen dataene i Synsregistret med en difference på under 4 procentpoint, hvilket med respekt for antallet af respondenter, må betegnes som værende valid. Gruppen af børn/unge født mellem 2007-2009 er lidt underrepræsenteret med en difference på 6,52 procentpoint i forhold til Synsregistret, men også dette må siges at være acceptabelt.

Vi betragter derfor undersøgelsen som valid i forhold til aldersfordeling, dog med opmærksomhed på, at besvarelseserne omhandlende specielt ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser samt overgange til ungdoms- og videregående uddannelser er mindre repræsentative.

I forhold til synsevne besvarede alle respondenterne med den synsbrøk, som de kendte for barnet/den unge som vi i nedenstående figur 2 har sammenholdt med hhv. fordeling på regioner samt samlet for hele landet.

⁴ Figur 4, side 9 i Årsberetning 2024 Synsregisteret

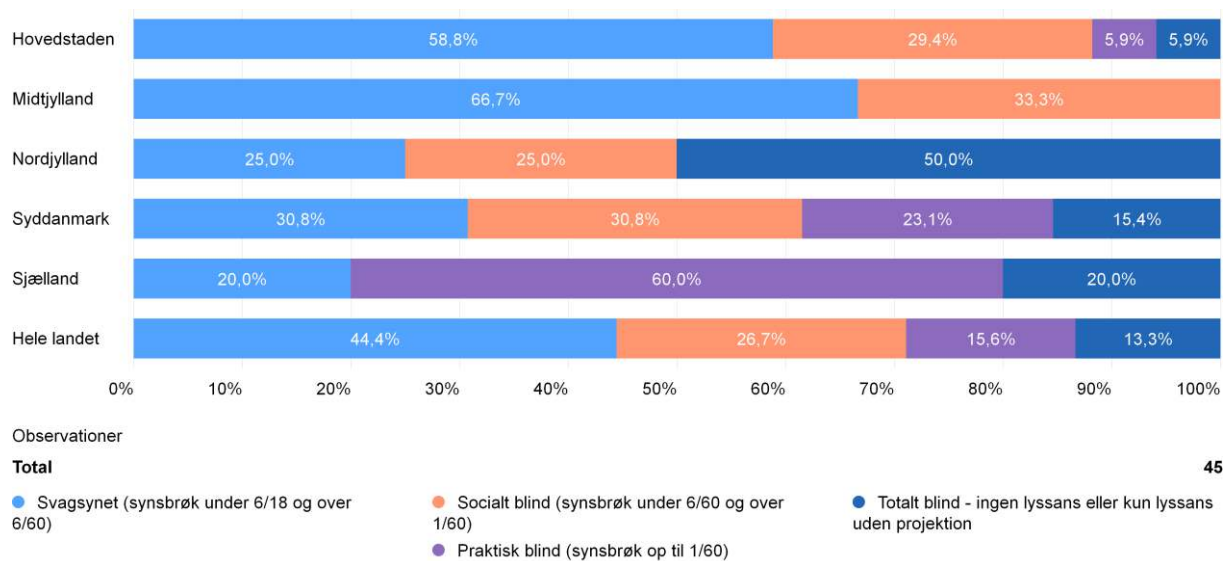

Fig 2: Respondenter fordelt på synsbrøk og region

Vi har i nedenstående tabel 3 sammenholdt besvarelserne for hele landet med fordelingen på tilsvarende synsgrupper oplyst i Synsregistrets Årsrapport 2020⁵. Da Synsregistret også har børn i synsgrupperne 'Centralsyn >6/18' og 'Ukendt', som ikke indgik i undersøgelsen, er der i nedenstående tabel taget udgangspunkt i den procentvise fordeling i de tre synsgrupper, som kan sammenlignes med undersøgelsen.

Synsgruppe	Andel tilmeldte i Synsregistret	Antal respondenter i undersøgelse
Svagsynethed ≤ 6/18 - > 6/60 samt Centralsyn > 6/18	66,61 %	44,40 %
Social blindhed ≤ 6/60 - > 1/60	15,23 %	26,70 %
Praktisk blindhed ≤ 1/60 (inkl. totalt blind)	14,29 %	15,60 %
Ukendt	3,87 %	0 %
I alt	100 %	100 %

Tabel 3: Synsgruppe for tilmeldte Synsregistret samt respondenter

For grupperne med praktisk (og total) blindhed ligger differencen under 1,5 procentpoint, mens gruppen med social blindhed i undersøgelsen er overrepræsenteret med 11,47 procentpoint, mens gruppen med svagsynethed er underrepræsenteret med 22,21 procentpoint. For alle tre synsgrupper repræsenteres de fornuftigt – dog for svagsynede med absolut nævneværdig underrepræsentation.

Opsamling på metode og validitet

Som indledningsvist nævnt anslås antallet af besvarelser til 2,17 % til 2,44 % af det samlede antal børn og unge med så alvorlige synsnedsettelse, at de er registreret i Synsregistret. Antallet af besvarelser er derfor for lille til at kunne imødekomme egentlig statistisk repræsentativitet.

⁵ Tabel 5, side 12 i Årsberetning 2024 Synsregistret med modellering for sammenlignelighed.

Som behandlet overfor er der imidlertid en god validitet i besvarelserne i forhold til både geografisk og aldersmæssig fordeling samt i forhold til fordelingen i de tre synsgrupper, som man officielt taler om. Vi betragter derfor besvarelsen af undersøgelsen som værende valide for målgruppen; dog skal der ift. validitet tages hensyn til det relativt lave antal besvarelser vedr. personer med svagsynethed.

For at sikre højst mulig troværdighed og reliabilitet, har undersøgelsen taget udgangspunkt i Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse for 'Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse'⁶. Vi har herigennem sikret konkrete og neutralt ladede spørgsmål samt målepunkter for børn og unges trivsel, som vil kunne gentages med og anvendes til sammenligning og måling af udviklingen over tid.

Med udgangspunkt i ovenstående, er det vores klare vurdering, at undersøgelsen kan betragtes som både valid og handlingsanvisende for situationen blandt børn og unge med synshandicap og deres familier.

⁶ <https://www.sbst.dk/udgivelser/2020/forloebbsbeskrivelse-boern-og-unge-med-alvorlig-synsnedsaettelse>

Organisering og samarbejde

Den første anbefaling i Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse for 'Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsettelse' er, at der skal være en funktion, der koordinerer den tværkommunale eller regionale højtspecialiserede indsats med inddragelse af landsdækkende tilbud for specialrådgivning.

Vi spurgte i undersøgelsen til hhv. 'Hvordan oplever I overordnet samarbejdet med kommunen?' og efterfølgende 'Hvordan oplever I den koordinerede indsats mellem aktører og tiltag - f.eks. sammenhæng imellem indsatser hos kommune, kommunikationscenter samt Synscenter Refsnæs og IBOS?'.

To ud af tre forældre svarede i 2021, at deres overordnede samarbejde med selve kommunen er dårligt til svingende (se figur 3.1), og 19 % svarer, at samarbejdet er '1 - Dårligt' eller '2', som er niveauet mellem dårligt og svingende. 11,8 % oplever samarbejdet som '5 - Godt' og 19,1 % oplever det som '4' der er niveauet mellem svingende og godt.

I direkte sammenligning er den tilsvarende fordeling ændret, så det nu er omkring 45 %, der oplever deres samarbejde med kommunen som dårligt til svingende (se figur 3.2), mens 16,6 % oplever samarbejdet som '1 - Dårligt' eller '2' og 28,6 % oplever det som godt. Undersøgelsen tyder derfor på, at der fortsat er en konstant andel, hvor samarbejdet opleves på samme niveau som i 2021, mens andelen der oplever samarbejdet som godt er steget med næsten 17 procentpoint.

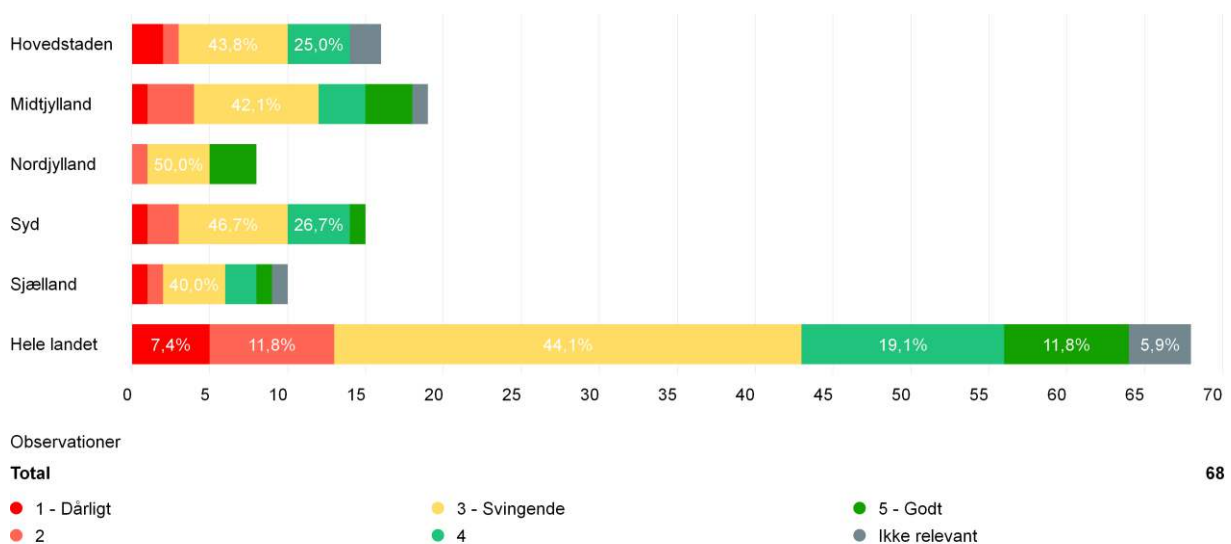

Fig 3.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I overordnet samarbejdet med kommunen?' fordelt på region samt hele landet.

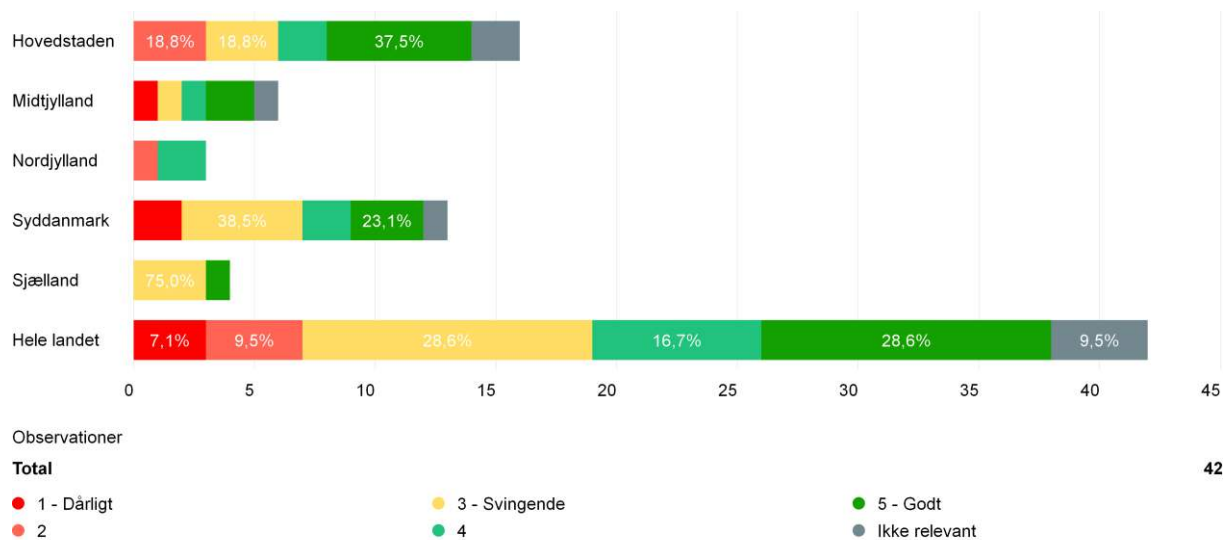

Fig 3.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I overordnet samarbejdet med kommunen?' fordelt på region samt hele landet.

Den koordinerende indsats mellem kommune, kommunikationscenter samt Synscenter Refsnæs og IBOS var ifølge 56 % af forældrene dårlig til svingende i 2021 (se figur 4.1), og knap 15 % svarer, at koordineringen opleves som '1 - Dårlig'.

Oplevelsen af den koordinerende indsats er kun blevet endnu dårligere i 2025, hvor 59,5 % af forældrene oplever den som dårlig til svingende (se figur 4.2). Videre vurderer over 1/4 indsatsen på de to mest negative svarmuligheder i 2025 mod 1/5 i 2021.

Bemærkelsesværdigt er det tillige, at andelen, der har vurderet den koordinerende indsats som irrelevant er faldt fra 22,1 % i 2021 til 7,1 % i 2025, hvilket kunne tyde på en øget bevidsthed omkring vigtigheden af, at alle aktører på synsområdet arbejder sammen. I forhold til kommunen er dette billede dog ændret, så det i 2025 er hele 10,5 %, som ikke finder samarbejdet med kommunen relevant.

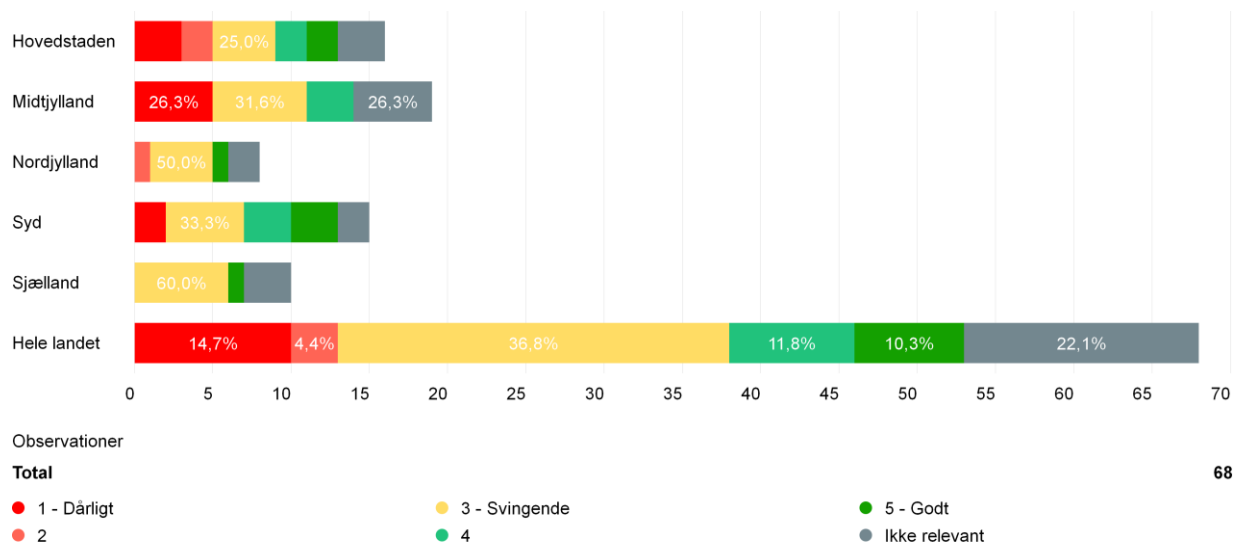

Fig 4.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I den koordinerede indsats mellem aktører og tiltag - f.eks. sammenhæng imellem indsatser hos kommune, kommunikationscenter samt Synscenter Refsnæs og IBOS?' fordelt på region samt hele landet.

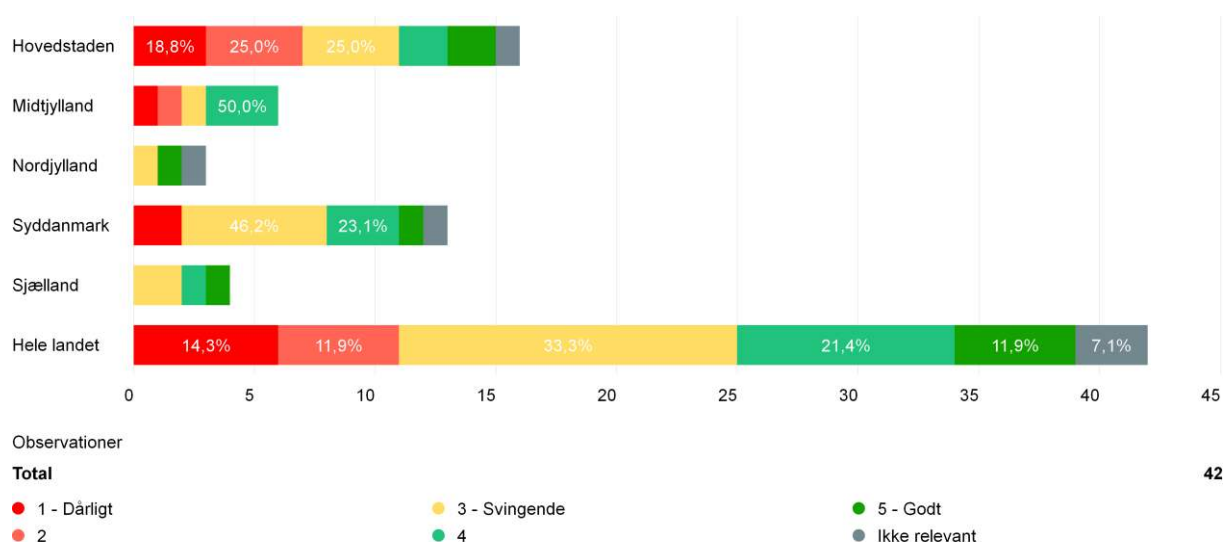

Fig 4.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I den koordinerede indsats mellem aktører og tiltag - f.eks. sammenhæng imellem indsatser hos kommune, kommunikationscenter samt Synscenter Refsnæs og IBOS?' fordelt på region samt hele landet.

Interessant for begge undersøgelser er det desuden, at ca. 1/3 af forældrene svarer, at oplevelsen er 'svingende', hvilket signalerer, at der er en vis tvivl om, hvilken organisering og samarbejde man egentlig kan forvente. Flere forældre skriver uddybende, at de ikke har kendskab til de nævnte tilbud, og at samarbejdet med nogle aktører opleves som godt, mens andre opleves som dårligt

I forhold til oplevelsen af en overordnet udviklingsplan for barnet/den unge svarer 65 % i 2021 at den er 'dårlig til svingende'; over 44 % svarer, at den er 'dårlig eller ikke god' (se figur 5.1). Dette indikerer, at en stor andel af forældrene enten ikke kender til en langsigtet handleplan for barnet/den unge, eller at forældrene ikke er tilfredse med omfang og indhold af den handleplan, der

måtte foreligge.

Tendensen er desværre kun blevet endnu mere udpræget, da 73,7 % tilsvarende svarer 'dårligt til svingende' i undersøgelsen fra 2025 (se figur 5.1). Andelen som svarer '5 – Godt' eller '4' er tillige faldet fra 33,3 % til 26,5 %, hvorfor andelen, der oplever tilstedeværelsen af en udviklingsplan som 'svingende' er steget fra 1/5 til 1/3 af besvarelserne. Dette indikerer en klar forværring af forældrenes oplevelse af tilstedeværelsen og ikke mindst anvendelsen af en overordnet plan for barnets udvikling.

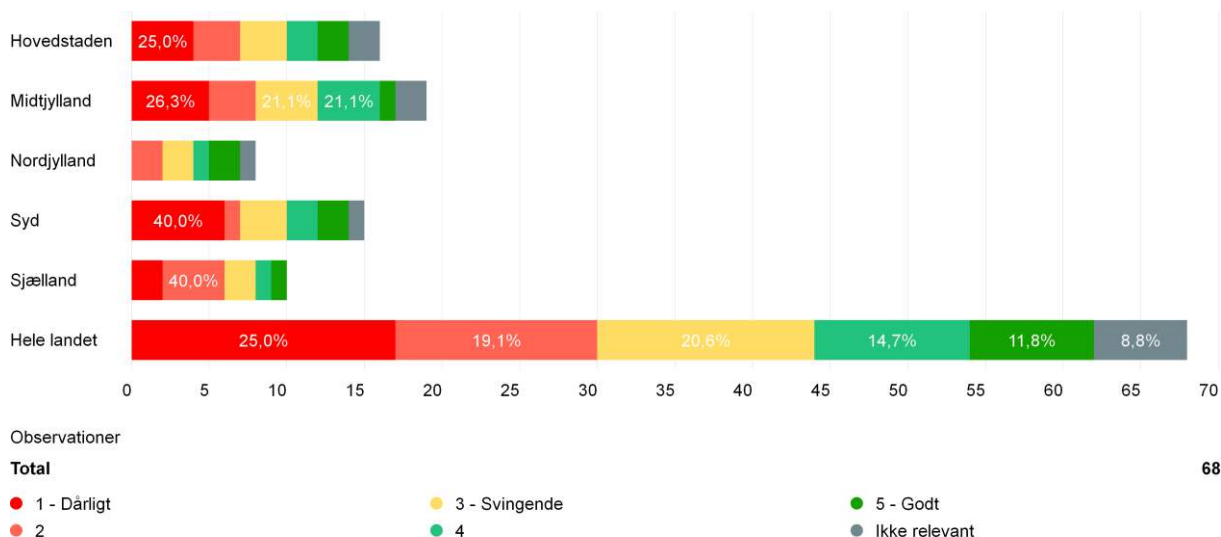

Fig 5.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I den overordnede udviklingsplan for barnet/den unge - oplever I en langsigtet handleplan for at sikre positiv udvikling?' fordelt på region samt hele landet.

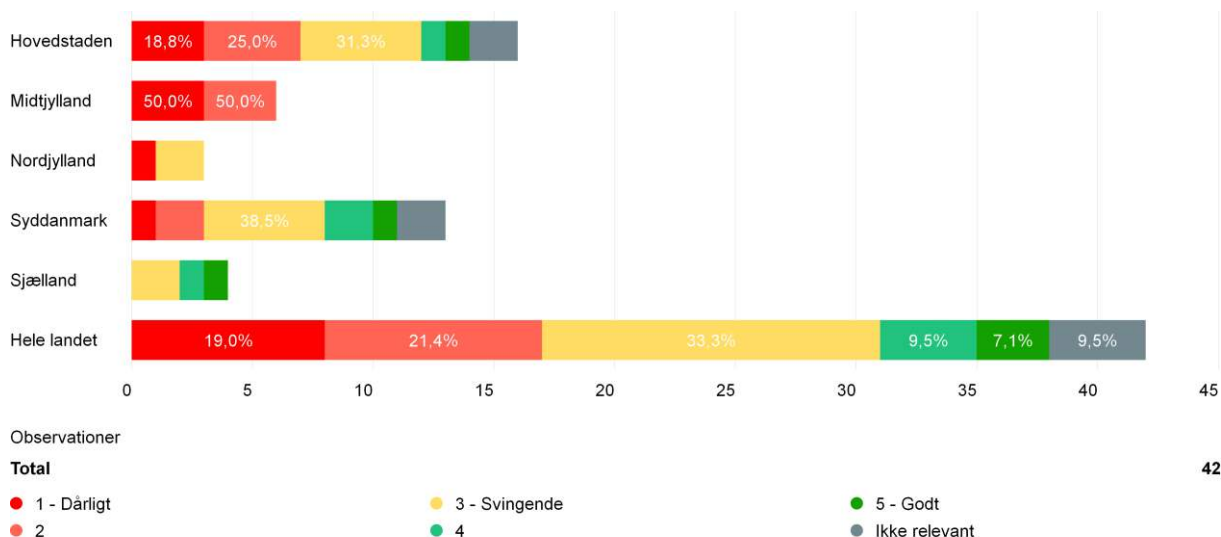

Fig 5.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I den overordnede udviklingsplan for barnet/den unge - oplever I en langsigtet handleplan for at sikre positiv udvikling?' fordelt på region samt hele landet.

En forælder skriver i undersøgelsen fra 2025 særligt i forhold samarbejdet med kommunen:
"Kommunen handler langsomt og det samarbejdes ikke på tværs der absolut ikke synshandicap viden eller kendskab til udfordringer som følge af syns handicap."

I de uddybende kommentarer til spørgsmålene beskriver flere forældre i det hele taget i begge undersøgelser, at de har oplevet kommunen som en modspiller mere end en medspiller. En forælder skriver f.eks. helt kort: ***"Synskonsulent super - kommun op af bakke"***.

I forhold til koordineringen videre til landsdækkende aktører skriver en forældre videre i 2025:
"Savner et bedre samarbejde mellem Kennedy og syns konsulent fra kommunen. Virker ikke til der er nogen koordinering."

Om den koordinerende indsats mellem aktører og tiltag skriver en forælder:

"Der mangler helt generelt planlægning og koordinering. Kommunen er dårlig til at bruge den viden den har fået gennem mange års kontakt. Og koordineringen fungerer rigtig dårlig med ikke-kommunale institutioner. Findes der en kommune, hvor loven om den kommunale ungeindsats fungerer i praksis?"

Flere forældre giver i det hele taget udtryk for, at samarbejdet med kommunen er præget af mistillid og manglende faglig indsigt og forståelse. En forælder skriver f.eks.:

"Samarbejdet med skole og synskonsulent er godt. Samarbejdet med kommunen er svært og ofte forbundet med mistillid og manglende forståelse for vores situation."

En anden forælder påtaler problematikken i overgangen fra daginstitution til skole, hvor forældrene i mindre omfang inviteres med til de forskellige aktørers tilbud. Barnets deltagelse heri er derfor meget afhængig af, om der er professionelle fagpersoner omkring barnet, der kan deltage, hvilket desværre nogle gange nedprioriteres lokalt:

"Jeg synes der er et kæmpe stort fravær i at blive klædt på til at være forældre til et skolebarn med synshandicap. I daginstitution var vi på Refnæs og fik viden, sparring og guidning i hvordan vi bedst understøttende vores drengs trivsel og udvikling. Det er mig en gåde man ikke finder det lige så væsentligt fordi barnet nu går i en folkeskole."

Det ses at skolebørn fortsat bliver tilbudt ekstra tilbud i form af kurser på Refnæs, Computercamp, og sommerskoler. Men jeg ser en skrøbelighed i disse tilbud ofte kun er mulige hvis nogle professionel voksne som barnet har en relation til kan deltage. Yderligere ser jeg en udfordring i at det både på computercamp, hvis støttepersonen ikke deltager, samt på Refnæs kurser alene som deltager og selv skal kunne implementere den viden, hjælpemidler, tricks mm de får i løbet af sådan en uge."

Jeg forstår slet ikke en fra skolen ikke er deltagende både for at kunne understøtte det tillærte efterfølgende, men også for at give de voksne mere viden og sparring de kan gøre brug af i hverdagen hvor mere alene med opgave. Det samme gælder os forældre. Man får en følelse af at

blive koblet af og det kan undre når man ved hvor meget samarbejdet omkring barnet har betydning for dennes trivsel og udvikling. Samt give os forældre forudsætninger for at kunne understøtte vores barns skolearbejde i hjemme.”

Gennemgående beskriver forældrene, at de overordnet ikke oplever det koordinerende samarbejde som værende særligt godt. Dog opleves samarbejdet med nogle aktører opleves bedre end med andre og særligt synskonsulenterne nævnes generelt som en god og vigtig samarbejdspartner.

Fravær eller mangelfulde udviklingsplaner i næsten 3/4 af besvarelsene opleves imidlertid generelt som en frustration hos forældrene, da det samtidigt også gør det svært at sikre børnene de rette skoletilbud og kompenserende tiltag.

En forælder skriver f.eks. følgende i forhold til deres barn, som falder mellem de berømte ”to stole” i systemet:

” Vi synes det er så svært at have et barn der falder i mellem to stole, egentlig for god til det helt specialiserede men får dårlig til det almene uden støtte og på fuldtid og det er de to muligheder vi har i vores kommune. Umuligt at tilrettelægge et tilbud der er tilpasset vores barn og hvor hun får lov til at afprøve/udvikle sine kompetencer. Vi har kæmpet i 2 år, har kontaktet flere ledere, embedsmænd og politikere. På trods af man faktisk arbejder med inklusionsbegrebet i vores kommune.”

Tidlig indsats, undervisning, psykosocial udvikling samt undervisning og uddannelses- og erhvervsvejledning

Socialstyrelsen anbefaler, at der på baggrund af en synsfaglig udredning hurtigst muligt iværksættes højt specialiserede indsatser, der støtter barnet i at udvikle begrebsdannelse, perception, relationsdannelse samt kropslig og motorisk forståelse.

Socialstyrelsen anbefaler desuden, at der inddrages psykologisk bistand med særligt kendskab til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse. Den psykologiske indsats, koblet med højt specialiseret synsfaglig viden, bør være til stede for at støtte barnet/den unge i forbindelse med problematikker vedr. eksempelvis personlig udvikling, svære overgange eller oplevelse af social eksklusion.

Videre anbefaler Socialstyrelsen, at skolen eller uddannelsesinstitutionen afklarer og forbereder, hvordan undervisningen i de forskellige fag skal tilrettelægges, og i den sammenhæng sørger for at inddrage den nødvendige specialiserede synsfaglige rådgivning. Dette skal ske i god tid og med inddragelse af elev og forældre.

I forhold til tidlig indsats stiller vi i begge undersøgelser spørgsmålet 'Hvordan oplever I tidlig introduktion til punktskrift (for blinde) og hjælpemidler til brug i læringsmiljøet?'. I 2021 svarer 37 %, at oplevelsen er god, mens lige så mange svarer, at spørgsmålet om punktskrift og hjælpemidler ikke er relevante for deres børn og unge (se figur 6.1).

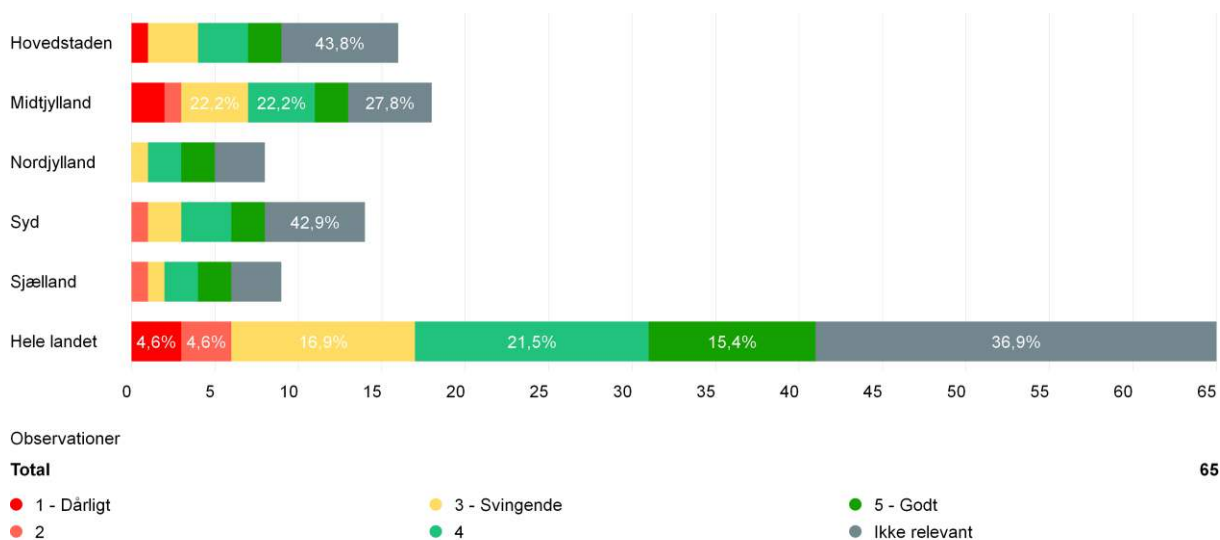

Fig 6.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I tidlig introduktion til punktskrift (for blinde) og hjælpemidler til brug i læringsmiljøet?' fordelt på region samt hele landet.

I 2025 er svarene mere kritiske, hvor oplevelsen af en positiv indsats er faldet til 30 %, mens oplevelsen af en dårlig til svigende oplevelse er faldet fra 26,1 % til 32,5, hvor særligt den svigende oplevelse af steget med 8,1 procentpoint (se figur 6.2). Dette indikerer klart, at oplevelsen af

indsatsen generelt er opleves som værende dårligere og mere situationsafhængig. Andelen af personer, som ikke vurderer punktskrift og hjælpemidler som relevante er steget en smule, hvilket indikerer, at ca. 1/3 af respondenterne ikke anvender kompenserende hjælpemidler i undervisningen.

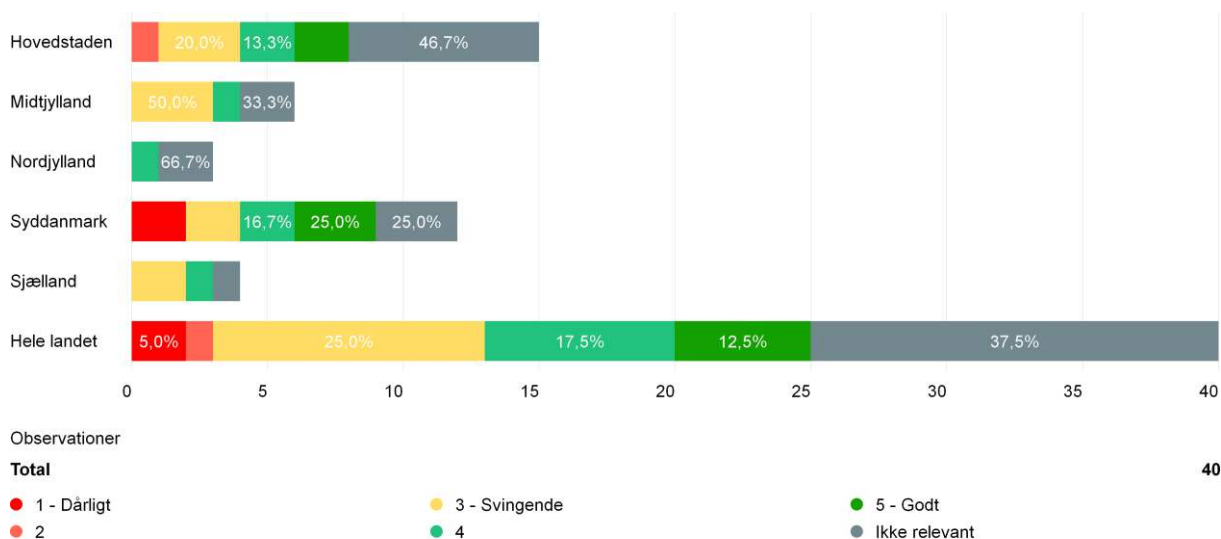

Fig 6.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I tidlig introduktion til punktskrift (for blinde) og hjælpemidler til brug i læringsmiljøet?' fordelt på region samt hele landet.

Flere forældre til børn med yderligere handicap end synstab svarer i 2021, at de ikke finder spørgsmålet relevant (se figur 7.1), hvilket kunne indikere, at der kun i begrænset omfang foregår en indsats fra systemets side, for at udvikle deres barn eller ung fagligt og i brugen af hjælpemidler som læringsmiddel, i nogle tilfælde er begrænset.

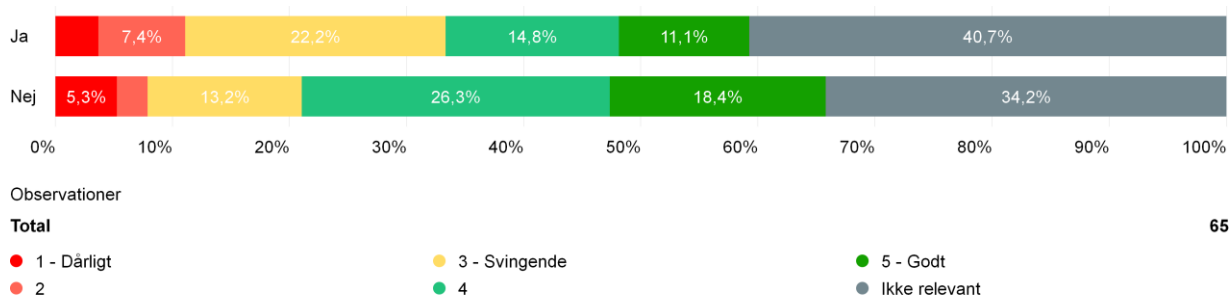

Fig 7.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelse af spørgsmålet 'Har barnet/den unge yderligere handicaps ud over synet?' krydset med 'Hvordan oplever I tidlig introduktion til punktskrift (for blinde) og hjælpemidler til brug i læringsmiljøet?'.

Denne tendens er yderligere forstærket i undersøgelsen fra 2025 (se figur 7.2), hvor næsten 53% af forældrene svarer, at de ikke oplever tidlig introduktion til punktskrift eller hjælpemidler. Dette kunne tyde på en yderligere nedprioritering af læringen i børnenes undervisningstilbud.

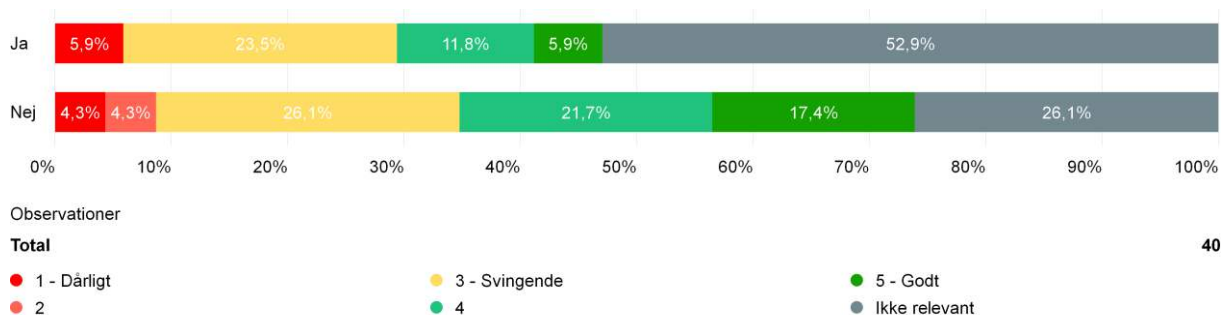

Fig 7.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelse af spørgsmålet 'Har barnet/den unge yderligere handicaps ud over synet?' krydset med 'Hvordan oplever I tidlig introduktion til punktskrift (for blinde) og hjælpemidler til brug i læringsmiljøet?'.

I forhold til dagtilbud, oplever lidt over halvdelen af forældrene i undersøgelsen, at deres børns undervisnings- og pasningstilbud generelt er '5 - Godt' eller '4', som er niveauet mellem godt og svingende i 2021 (se figur 8.1).

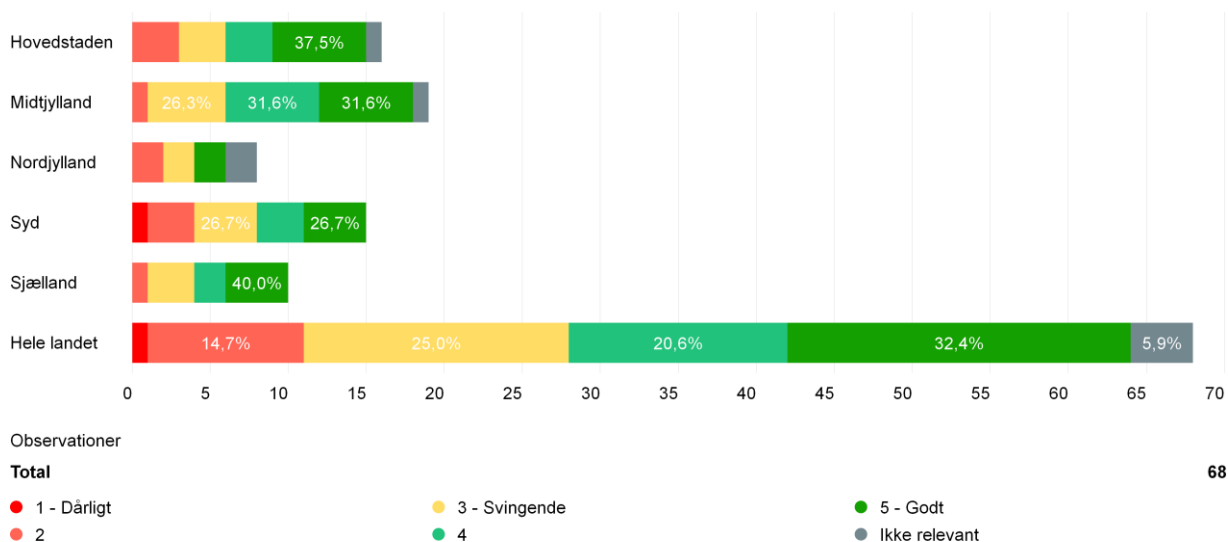

Fig 8.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I overordnet det undervisnings- eller pasningstilbud, som barnet/den unge er i?' fordelt på region samt hele landet.

Et tilsvarende billede viser sig i 2025, hvor andelen af forældre, der oplever tilbuddet som godt dog er faldet til 45,3 % (se figur 8.2). Der er i stedet flere forældre, der oplever især hhv. svingende og et direkte dårligt tilbud; sidste nævnte svarer 7,1 % af respondenterne.

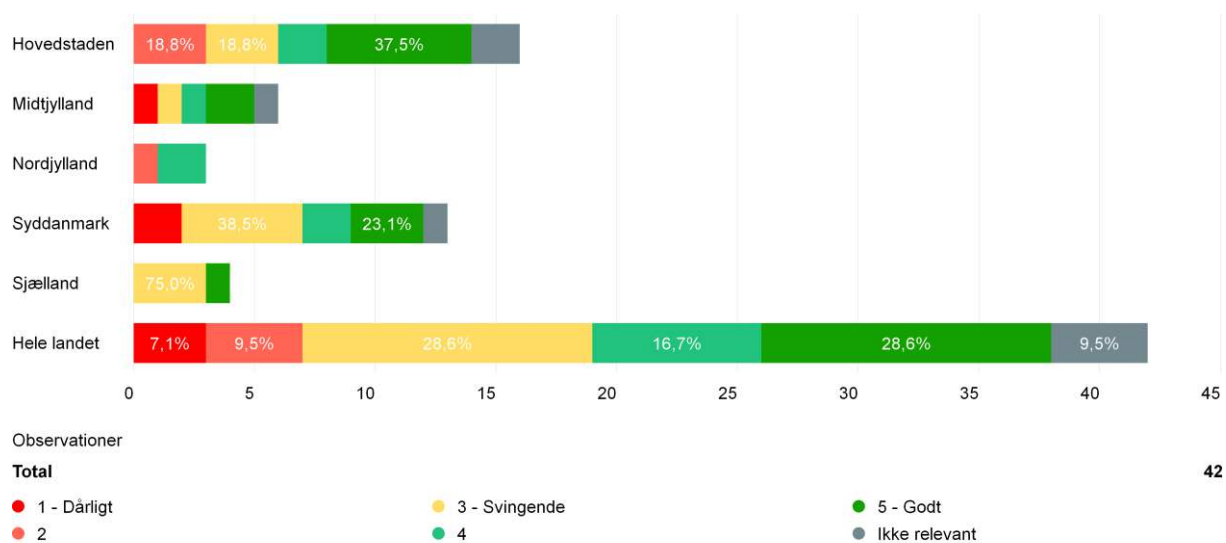

Fig 8.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I overordnet det undervisnings- eller pasningstilbud, som barnet/den unge er i?' fordelt på region samt hele landet.

Det er især det sociale samarbejde med voksne/lærere på børn og unges institution eller skole (se figur 9.1), hvor to ud af tre forældre i 2021 svarer, at det fungerer '5 - Godt' eller '4'. Denne tendens er tilsvarende i 2025, hvor hele 11,6 % dog samtidigt svarer, at de ikke vurderer det sociale med stedets voksne/lærere som værende relevant.

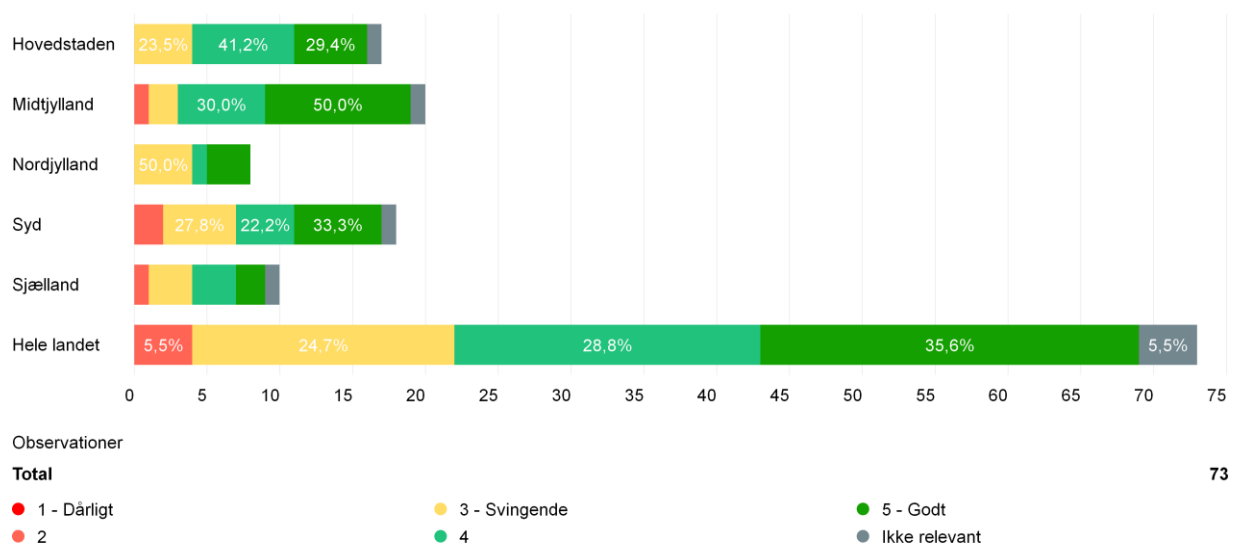

Fig 9.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer det socialt med stedets voksne/lærere?' fordelt på region samt hele landet.

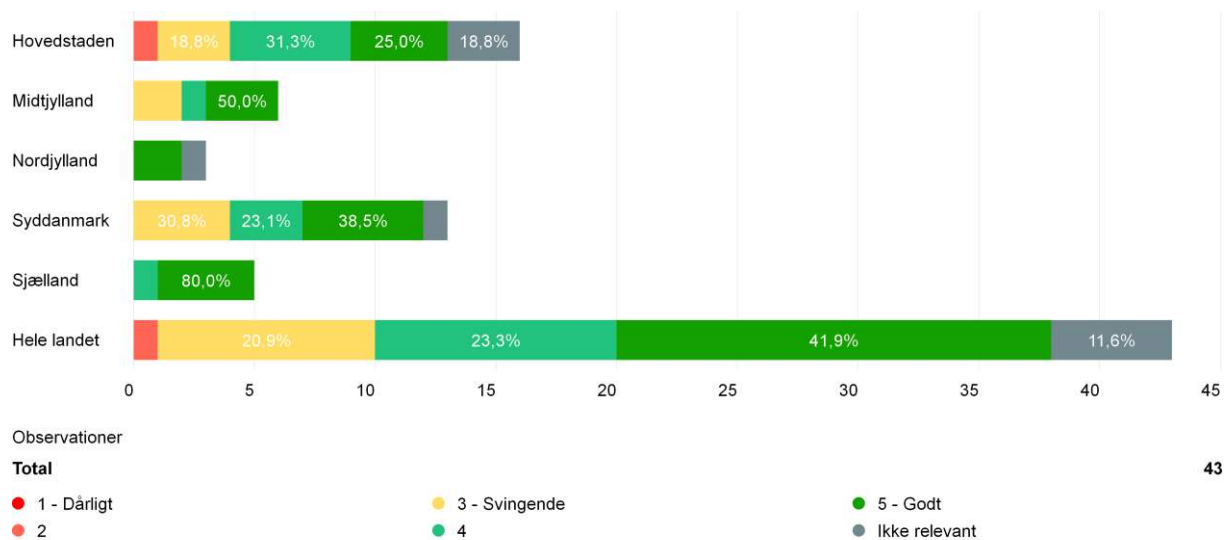

Fig 9.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer det socialt med stedets voksne/lærere?' fordelt på region samt hele landet.

I forhold til det sociale samvær med de andre børn i pasningstilbuddet er resultatet mindre entydigt og under halvdelen oplever i 2021 det som værende '5 - Godt' eller '4' (se figur 10.1). Næsten en fjerdedel oplever det imidlertid som værende '5 - Godt'.

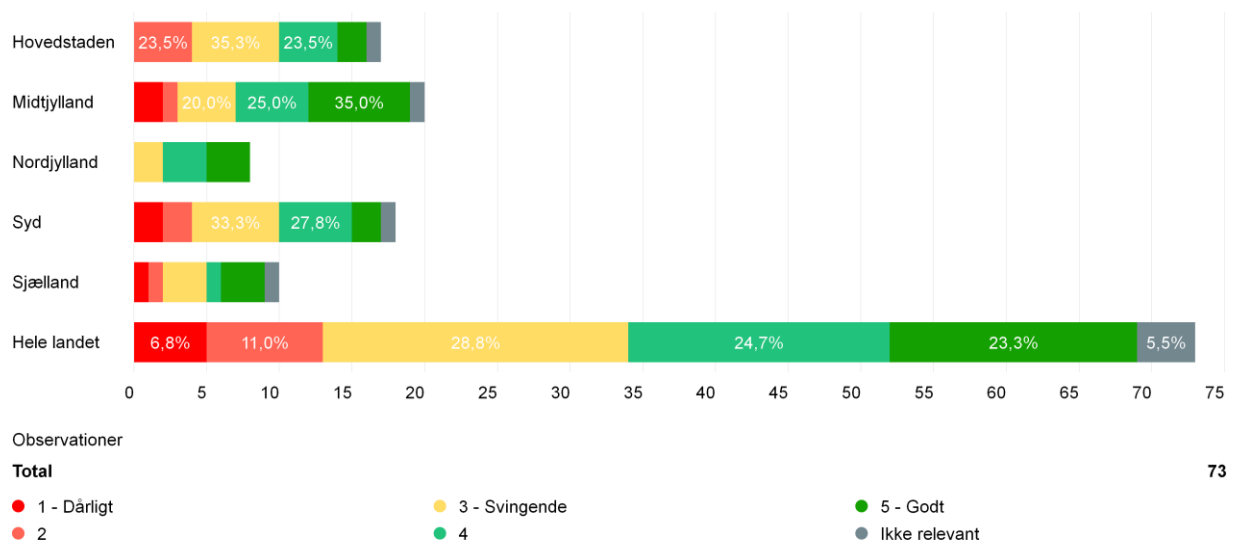

Fig 10.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer det socialt med de andre børn?' fordelt på region samt hele landet.

Oplevelsen af det sociale med de andre børn som positivt er yderligere faldet i besvarelserne fra 2025 (se figur 10.2), hvor de er faldet til ca. 1/3. Særligt oplevelsen af det sociale som svigende er vokset kraftigt med 13 procentpoint.

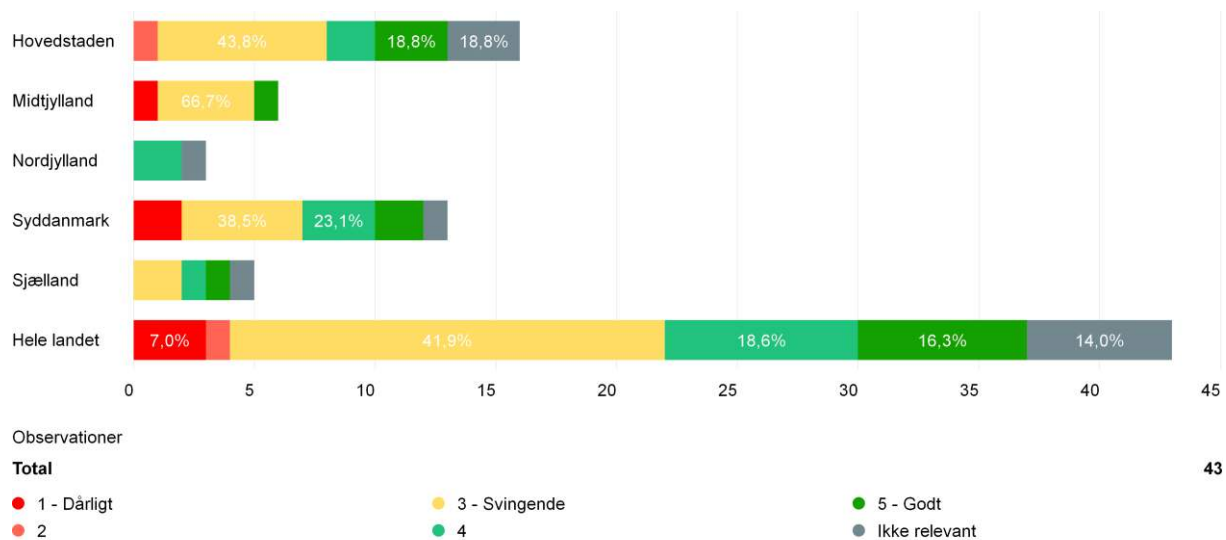

Fig 10.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer det socialt med de andre børn?' fordelt på region samt hele landet.

Oplevelsen af social eksklusion i forhold til kammeraterne bekræftes ved, at over halvdelen af forældrene i 2021 oplever legeaftaler/det sociale liv med kammerater som dårligt til svingende (se figur 11.1). Der er fortsat næsten en fjerdedel, der oplever det som '5 - Godt'.

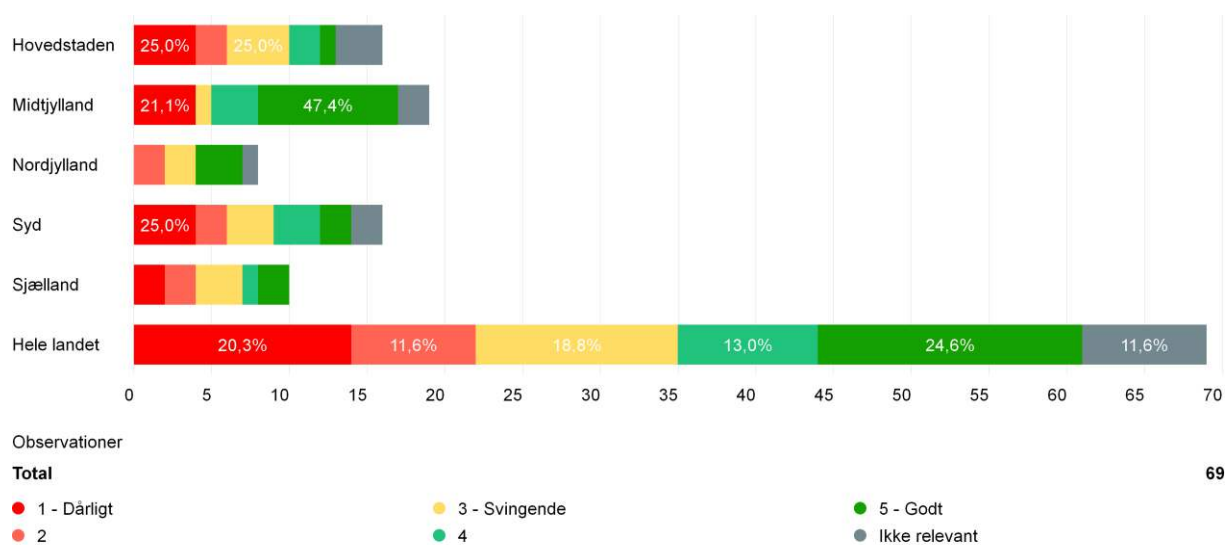

Fig 11.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer legeaftaler/det sociale liv med kammerater?' fordelt på region samt hele landet.

I besvarelserne fra 2025 er oplevelsen fra dårligt til svingende faldet til 44,1 %, mens ligeledes oplevelsen som god ligeledes er faldet markant til 16,3 % (se figur 11.2). Bemærkelsesværdigt er det, at over 1/5 af forældrene i undersøgelsen oplyser, at legeaftaler og det sociale liv med kammerater er irrelevant.

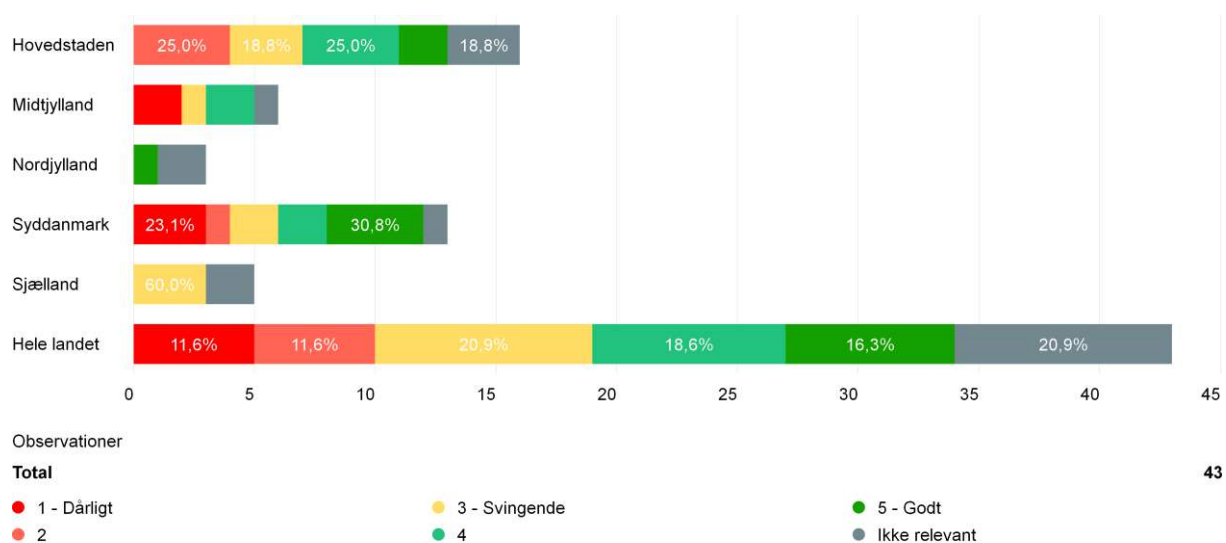

Fig 11.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer legeaftaler/det sociale liv med kammerater?' fordelt på region samt hele landet.

Et lignende billede tegner sig i 2021 i forhold til fritidsaktiviteter (se figur 12), hvor en større andel af forældrene imidlertid svarer '3 - Svingende' i forhold til '1 - Dårligt' og '2'. Et stort set tilsvarende billede tegner sig i undersøgelsen i 2025.

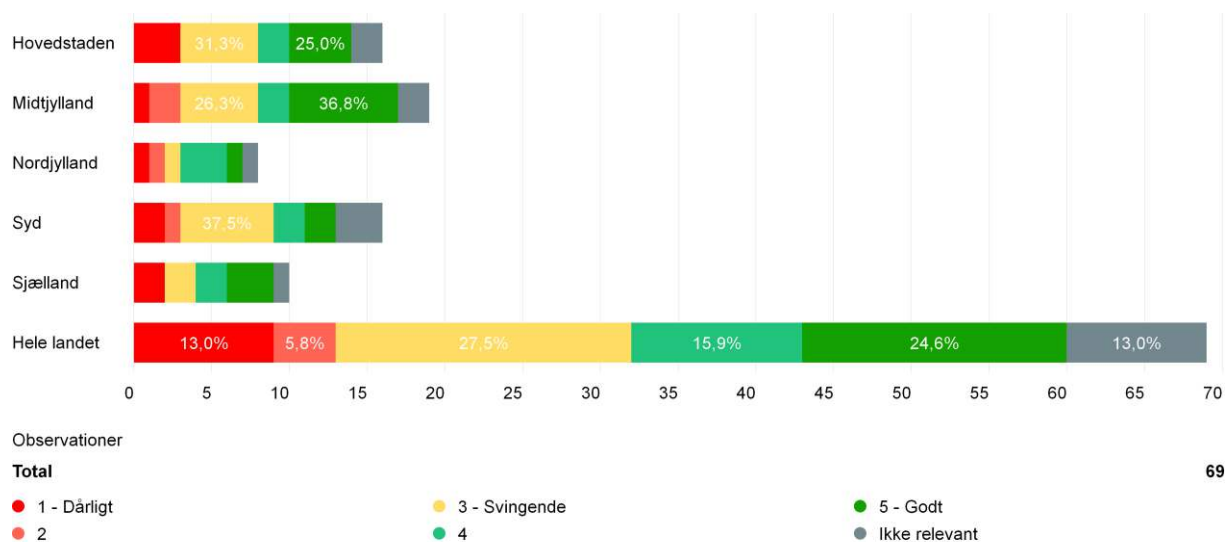

Fig 12.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer fritidsaktiviteter?' fordelt på region samt hele landet.

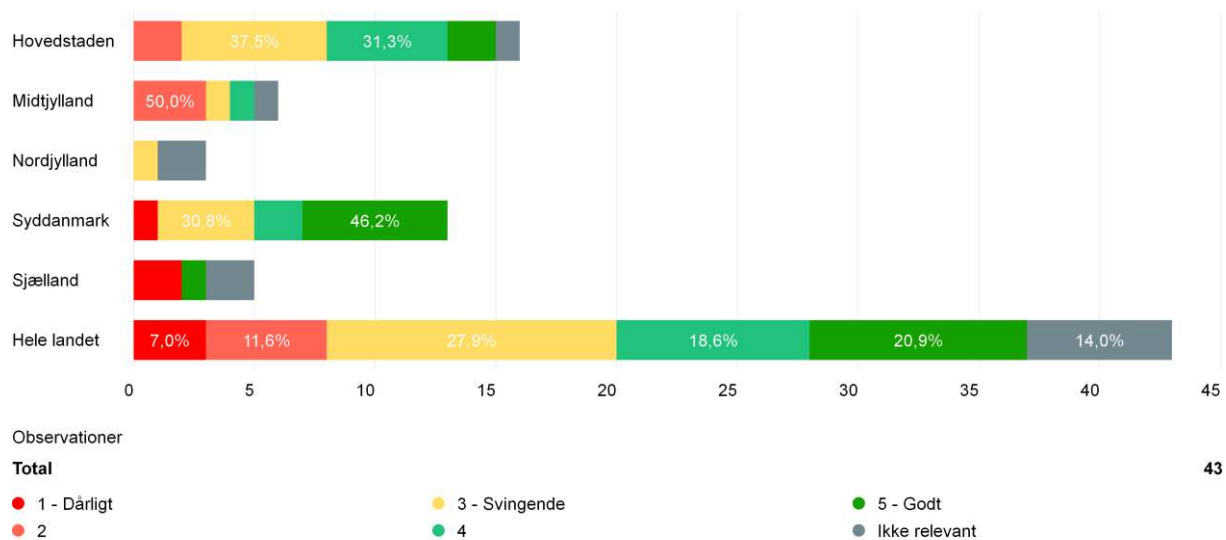

Fig 12.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer fritidsaktiviteter?' fordelt på region samt hele landet.

I begge undersøgelser svarer ca. 40 %, at de oplever, at fritidsaktiviteterne fungerer godt – ofte støttet af forældrenes egen deltagelse ved samme.

En forælder skriver f.eks.:

"Sport fungerer kun fordi vi som forældre er engagerede."

Der er desuden også ca. 60 %, hvor oplevelsen ikke er positiv – heraf en andel, der ikke finder fritidsaktiviteter relevante. I de åbne besvarelser udtrykker mange forældre generelt udfordringer med både sociale relationer og fritidsaktiviteter; følgende tre forældre svarer f.eks.:

"Der er valgt en fritidsaktivitet fra som ikke fungerede pga. Udtræthed og planlægningen i det var kun for normaltseende."

"Mange sportsgrene er udelukket pga. synshandicap, både bold men og også pga. hastighed. Mange ressourcer bruges på at undersøge hvor man kan gå uden at falde over noget, støde ind i noget el. nogle."

"Spejder er opgivet da mange aktiviteter er med små perler, små kompas, små lege med konkurrence hvor man kan tabe eller blive ramt så det var for svært. Også pga. Udtrætning sidst på dagen. Så der er ingen fritidsaktiviteter med andre børn nu."

Generelt oplever forældrene ofte, at de spiller en meget vigtig rolle i forhold til at skabe og sikre et godt socialt liv med kammeraterne samt medvirke til at fritidsaktiviteter fungerer godt:

"Vi oplever at det er os som forældre som ofte skal være initiativtager og invitere på legeaftale. Vi har her det sidste halve år været ekstra ihærdige og har fået gode erfaringer med at inviterer vi samme barn flere gange, så oplever vi også at vores dreng bliver inviteret hjem til dem. Men det kræver en ekstra indsats for os forældre. Igen er det ikke vores oplevelse, at andre forældre ikke vil

have vores dreng med hjem, men nærmere grundet usikkerhed og at man i en travl hverdag kan finde det "nemmere" at have en anden klassekammerat med hjem."

Når spørgsmålet falder på det faglige udbytte af undervisningen, opleves den i 2021 som '3 - Svingende' hos en tredjedel af forældrene, og knap 14 % svarer, at den faglige læring ligefrem fungerer '1 - Dårligt' eller '2' (se figur 13.1).

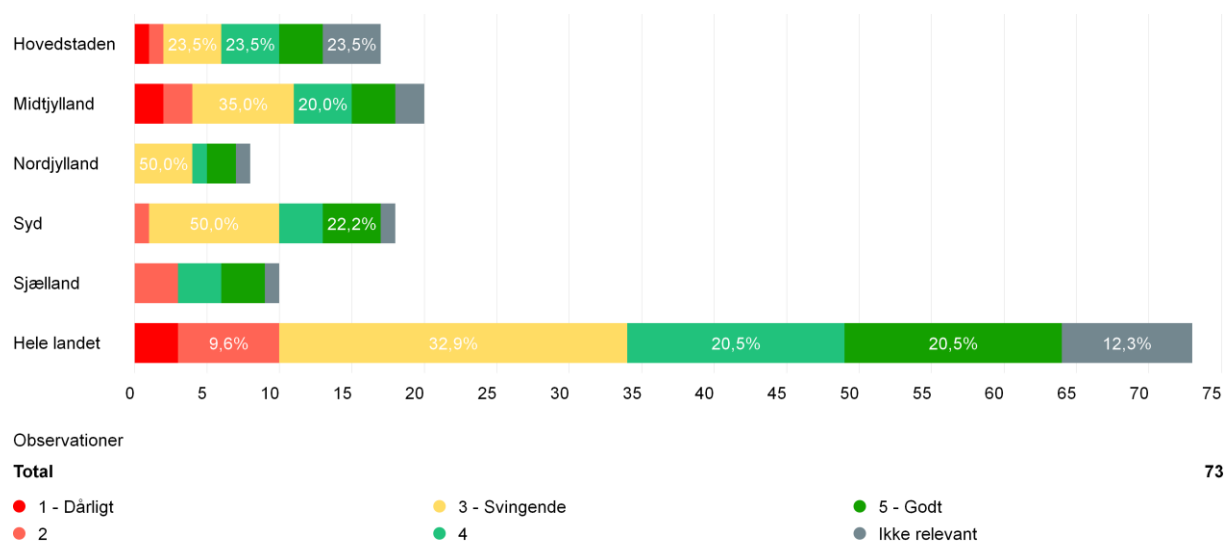

Fig 13.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer den faglige læring?' fordelt på region samt hele landet.

Oplevelsen af den faglige læring er blevet lidt bedre i 2025, hvor oplevelsen er god i næsten 47 % af besvarelserne mod 41 % i 2021 (se figur 13.2). 1/3 oplever dog fortsat læringen som svingende og 13 % læringen som '1 – Dårligt' eller '2'.

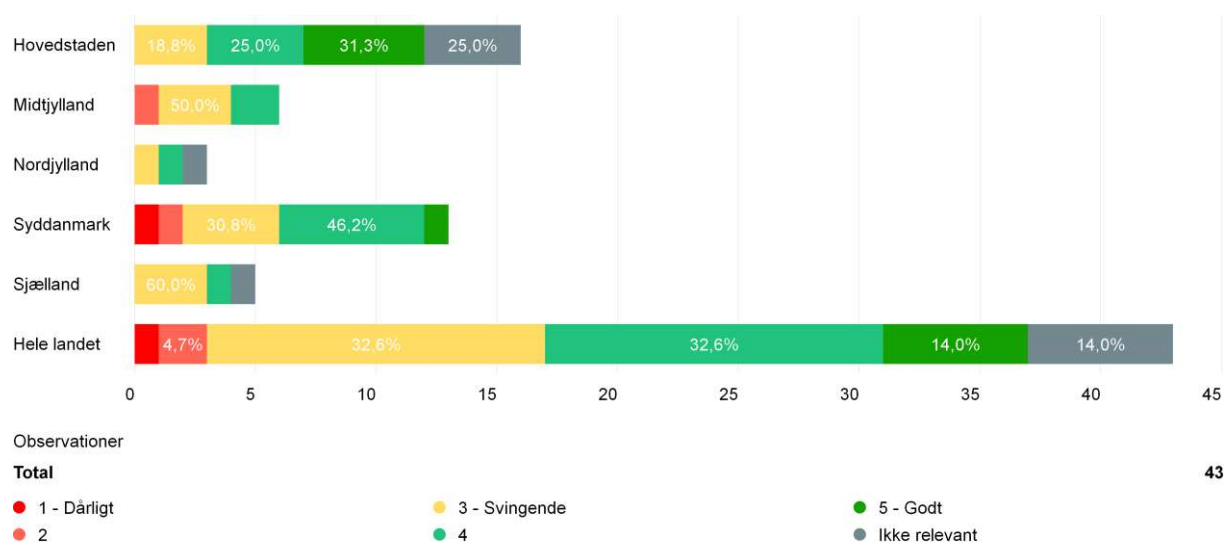

Fig 13.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan fungerer den faglige læring?' fordelt på region samt hele landet.

Halvdelen af forældrene oplever desuden i 2021, at indsatsen er dårlig til svingende, når deres børn skal på ture eller ved andre særlige lejligheder, og en tredjedel svarer, at den er svingende (se figur 14.1). Det kunne tyde på, at der ikke altid i tilstrækkeligt omfang tages højde for inklusion og tilgængelighed i forbindelse med turene. Det kunne f.eks. være i form af synstolkning af film og teater eller hensigtsmæssig ledsagelse eller tilgængelighed i forbindelse med ture.

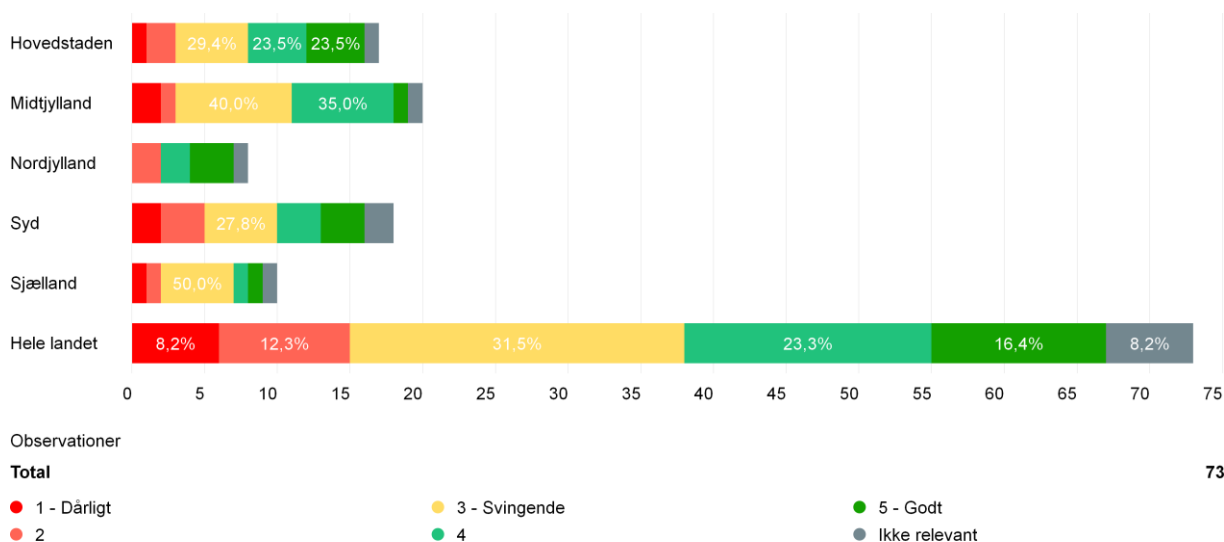

Fig 14.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at der tages hensyn til handicapet i forbindelse med ture og særlige lejligheder?' fordelt på region samt hele landet.

Et næsten identisk billede tegner sig i 2025, hvor 5,7 procentpoints dog er ændret fra en dårlig oplevelse til en svingende (se figur 14.2).

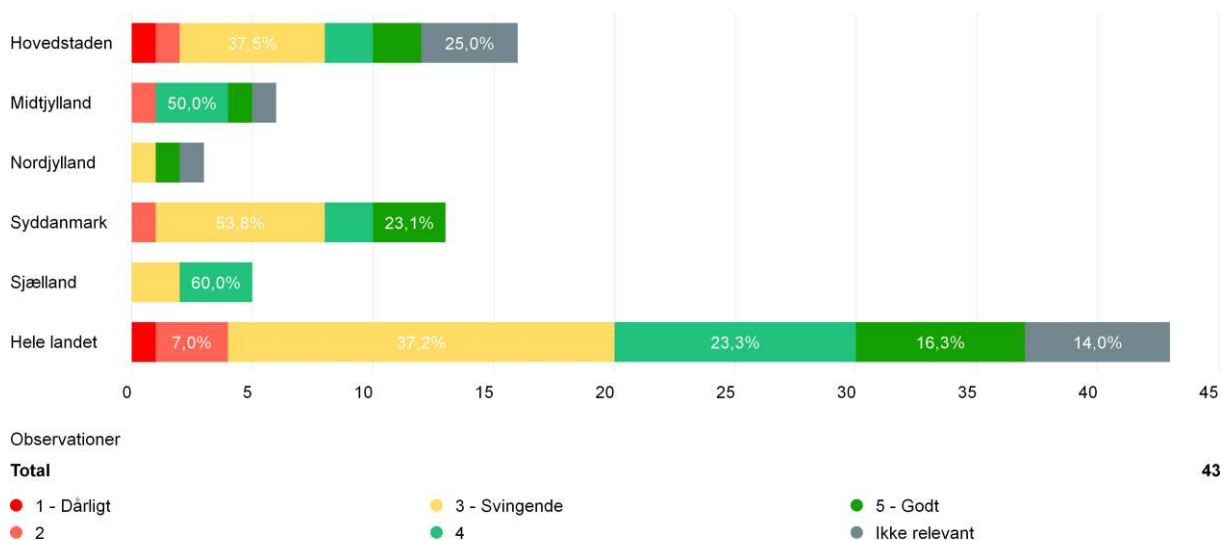

Fig 14.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at der tages hensyn til handicapet i forbindelse med ture og særlige lejligheder?' fordelt på region samt hele landet.

Forældrene påtaler i flere kommentarer, at de fleste afvigelser fra almindelig hverdag opleves som udfordrende. Fire forældre beskriver f.eks. følgende i forhold fag eller situationer, der er sværere end andre:

”Fester volley dag aktivitetsdag mere eller mindre alt der ikke er almen undervisning virksomhedsbesøg ok men kræver planlægning”

”Projekt dage/tema dage hvor der sker uforudsigelige ting er svære, karneval undgås, samlings events undgås ofte, sociale relationer er ofte svære. Fag til middagstid gennemføres ikke da barnet skal hvile dagligt pga. Udtrætning”

”Alle typer boldspil. Alt skrevet med almindelig størrelse skrift. At færdes i ukendt område med ting man kan falde over, små ting, manglende kontrast på underlag, hvor man går. At finde ting man taber, at se ting uden kontrast fx glas, at finde en blyant på bordet. At finde vej, at kunne se noget i selv let dæmpet belysning. Klare sig på offentligt toilet med let dæmpet belysning, at kunne overskue en buffet, at finde sine klassekammerater, at følge med i det sociale pga. manglende evne til at se ansigtsmimik.”

”Finde vej rundt i starten. Anvendelse af avancerede visuelle computerprogrammer og at aflæse grafer, modeller, tabeller, billeder, film, PowerPoints og lignende.”

I forhold til den psykosociale bistand til at støtte barnet/den unge i forbindelse med de forskellige problematikker, deres synshandicap medfører, svarer over 60 % i 2021, at de oplever tilbuddene som værende dårligt til svingende; heraf svarer 45,6 % oplevelsen som '1 - Dårligt' eller '2' (se figur 15.1).

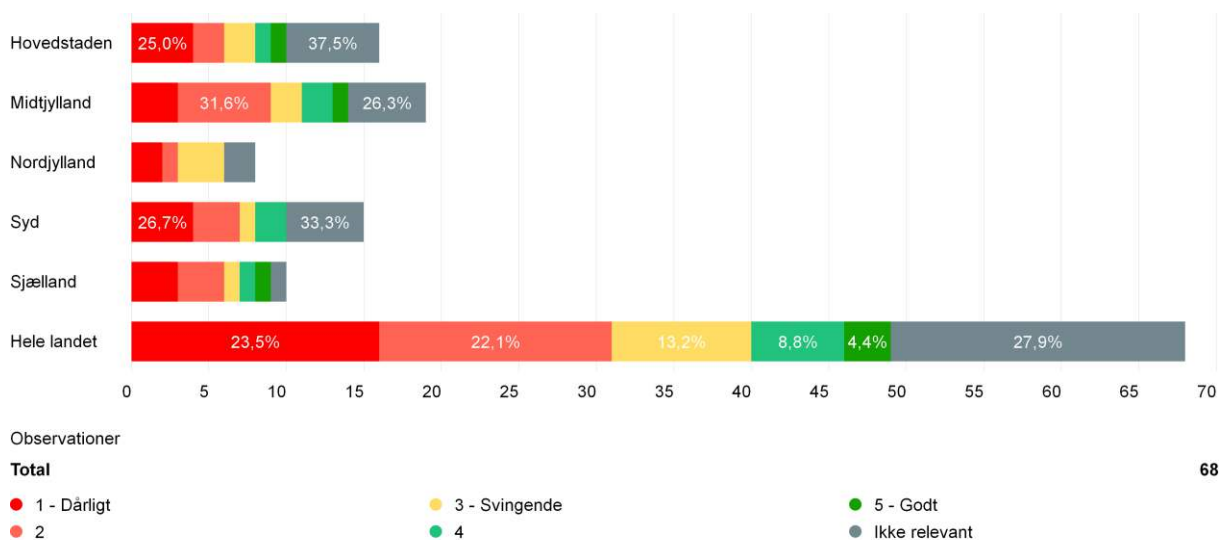

Fig 15.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever i tilbud om f.eks. psykosocial bistand ift. til barnet/den unge - f.eks. psykologbistand, tilbud om samtalegrupper, lejrteure eller andre lignende tilbud i kommunen?' fordelt på region samt hele landet.

Den negative tendens tegner sig endnu tydeligere i 2025, hvor hele 71,4 % svarer, at oplevelsen er dårlig til svingende. Oplevelsen er desuden steget til at være '1 - Dårligt' eller '2' i over 57 % af besvarelserne (se figur 15.2). Dette tegner på alle måder et billede af, at børnenes/de unges

psykologiske velvære er nedprioriteret og at bistand eller samtalegrupper ikke prioriteres i kommunerne.

Set regionalt har billedet ligeledes ændret sig, så det nu udelukkende er i Region Hovedstaden, hvor nogen af besvarelserne, der oplever tilbuddet som positivt, hvorfor denne type tilbyde tilsyneladende primært prioriteres i befolkningsrige kommuner.

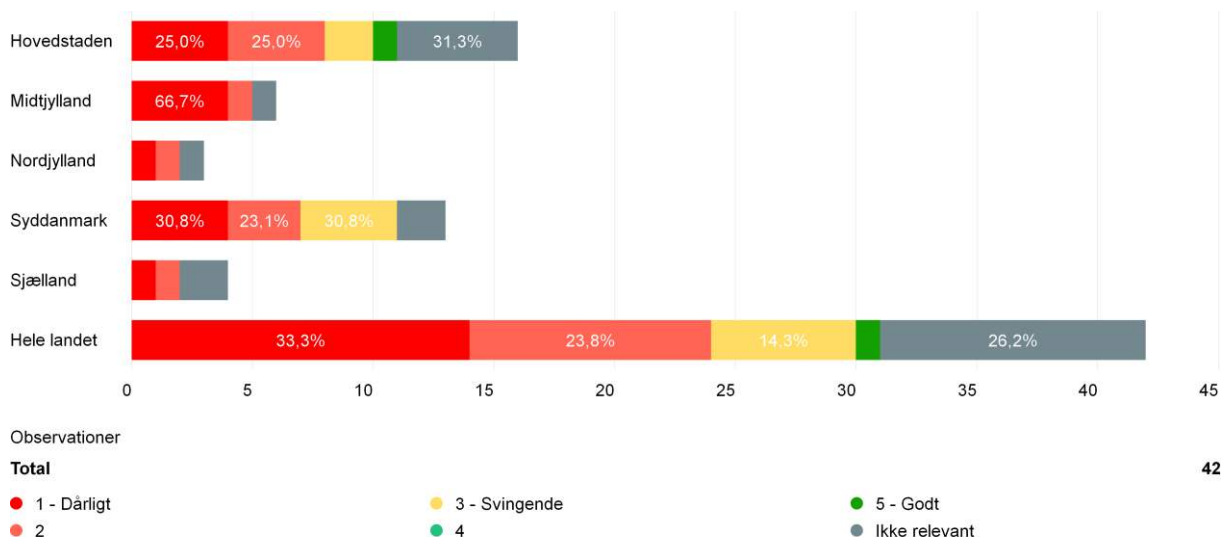

Fig 15.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever i tilbud om f.eks. psykosocial bistand ift. til barnet/den unge - f.eks. psykologbistand, tilbud om samtalegrupper, lejrure eller andre lignende tilbud i kommunen?' fordelt på region samt hele landet.

En mindre andel i undersøgelsen har erfaring med uddannelses- og erhvervsvejledning til unge i grundskolen. I 2021 har 6 ud af 7 oplevet den som 'dårlig til svingende', og kun 1 som 'god' (se figur 16.1), mens det samme gør sig gældende for 5 ud af 8 i 2025 (se figur 16.2).

Fig 16.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan har I oplevet uddannelses- og erhvervsvejledning under grunduddannelsen?' fordelt på region samt hele landet.

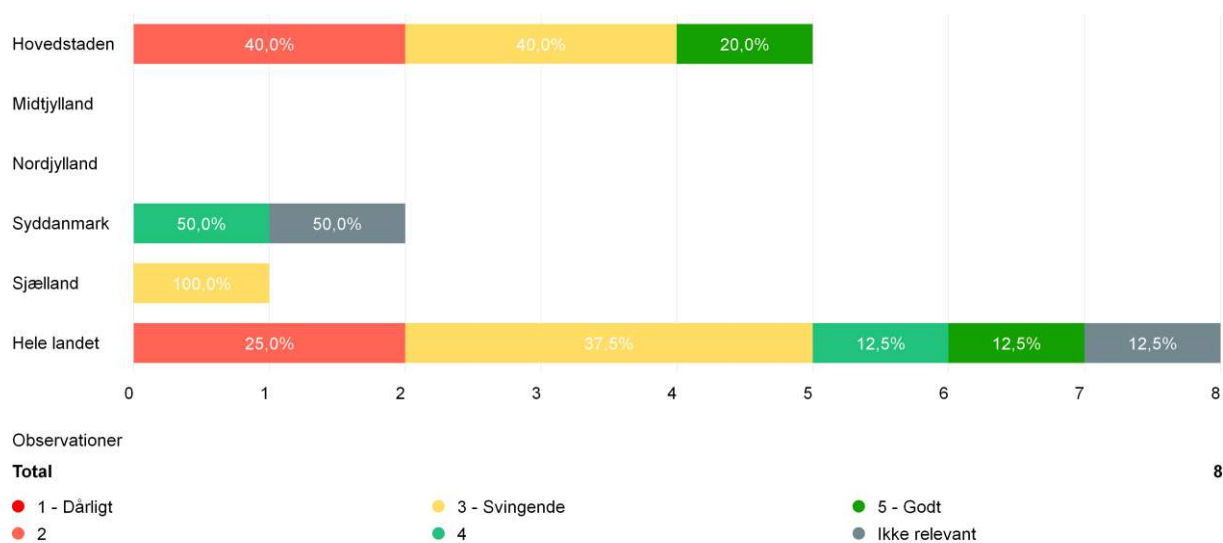

Fig 16.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan har I oplevet uddannelses- og erhvervsvejledning under grunduddannelsen?' fordelt på region samt hele landet.

I kommentarerne til skriver en forælder sammenfattende for psykosocial udvikling og støttende tilbud:

"Kommunen er ikke proaktiv og kommer ikke med henvisninger til støtte eller mulige sociale fællesskaber."

I forhold til, hvordan det sociale i forhold til kammeraterne opleves, skriver to forældre:

"Er ensom og spinkelt netværk lavt selvværd har faktisk ok sociale kompetencer men kommer ikke afsted på eget initiativ."

"Han føler sig generelt udenfor, jeg tror han mister meget social kommunikation."

I forhold til skoletilbud og det tværfaglige samarbejde skriver to forældre:

"Undervisere har for lidt eller ingen viden om barnet s synsevne og der laves ingen tiltag fra skolen om bedre lys i f t vinduer der giver genskind på hvid blank tavle. Undervisere skriver for små på tavle. Bøger er ikke bestilt til 2 skoleår overhovedet fordi det blev glemt."

"Skolen gør hvad den kan og lærer/pædagoger gør en stor indsats. PPR fys, høre og talepædagog og psyk hører vi ikke noget fra - kun lidt via læren/primærkontakt person. Der har ikke være noget relevant fritidstilbud til vores dreng, hvor han kan deltage med ligesindede."

At møde ligestillede samt understøttelse af mestring, selvstændighed og livskvalitet

Socialstyrelsen anbefaler, at kommunen støtter, at børn, unge og pårørende kan deltage i netværk i form af eksempelvis kurser og arrangementer, der både kan have et socialt og et fagligt mål med henblik på at møde ligestillede og rollemodeller.

Socialstyrelsen anbefaler desuden en struktureret tilgang til hjælpemiddelformidlingen for at sikre optimal brug af hjælpemidlerne. Den strukturerede tilgang skal sikre, at hjælpemidlet løbende bliver tilpasset barnet/den unge, og at der følges op på brugen af hjælpemidlet efter nogen tid.

I forhold til oplevelsen af oplysning og tilbud om muligheder for at få støtte gennem sociale fællesskaber samt for at møde ligestillede i 2021, så svarer 42 %, at de oplever det som 'dårligt eller ikke godt', mens yderligere 23 % oplever det som svingende (se figur 17.1).

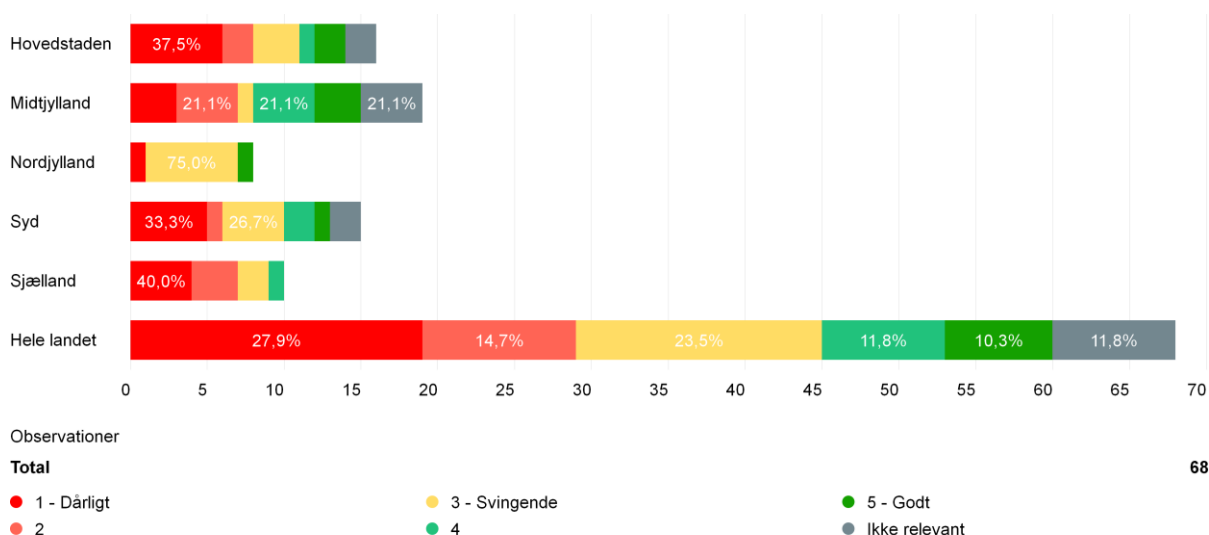

Fig 17.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan har I oplevet oplysning og tilbud om mulighederne for støtte og sociale fællesskaber blandt ligestillede og rollemodeller - f.eks. henvisning og kontakt til interesseorganisationer?' fordelt på region samt hele landet.

I undersøgelsen fra 2025 er den negative tendens yderligere forstærket, da over 52 % oplever oplysning og tilbud som 'dårligt eller ikke godt' (se figur 17.2).

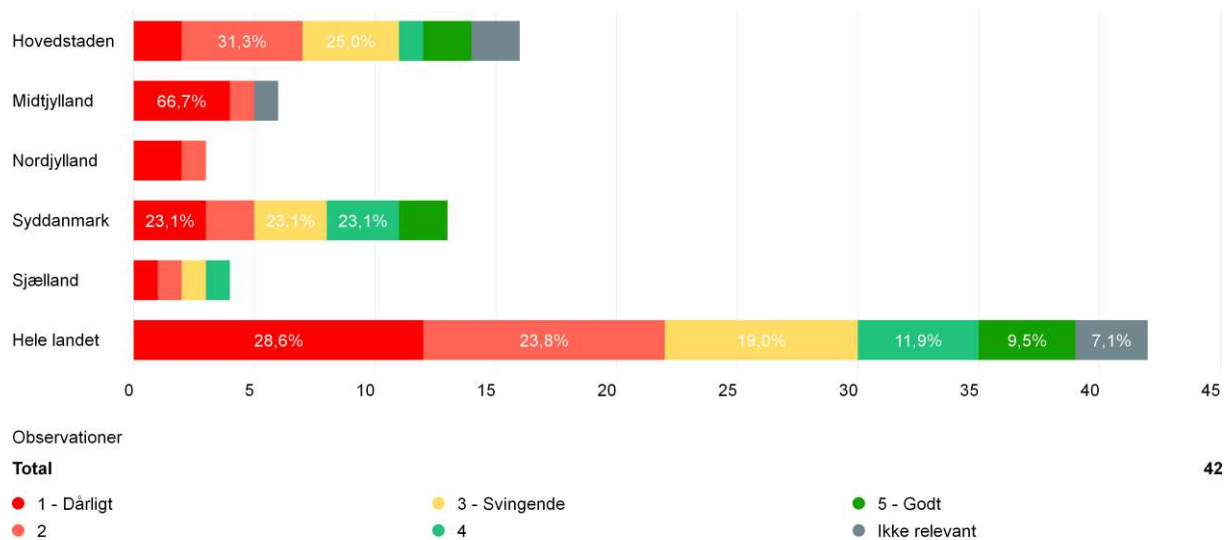

Fig 17.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan har I oplevet oplysning og tilbud om mulighederne for støtte og sociale fællesskaber blandt ligestillede og rollemodeller - f.eks. henvisning og kontakt til interesseorganisationer?' fordelt på region samt hele landet.

Billederne og udviklingen svarer i høj grad til oplevelserne og udviklingen ift. forhold til tilbud om psykosocial bistand (se figur 14.1 og figur 14.2), hvilket kunne tyde på, at tilbuddene til understøttelse af netværk og livskvalitet opleves som utilstrækkelige. Det tegner desværre et billede af, at forældrene oplever de offentlige aktørers prioritering af børnene/de unges psykosociale velvære og deltagelse i sociale fællesskaber som nedprioriteret i hovedparten af besvarelserne.

At mange savner øget oplysning og tilbud understøttes af en forældres kommentar om behovet for mere støtte og netværk:

" Ønsker mere netværk med andre forældre til synsnedsatte. Det har manglet i alle 7 år jeg har haft ønske om det. Sikke meget vi ville kunne spørge hinanden om og fortælle hinanden så det ikke føles så ensomt og hårdt altid

Når spørgsmålet falder på oplevelsen af fokus på mestring af egen situation i 2021, oplever over 40%, at det er '5 – Godt' eller '4'. Værd at nævne er, at næsten lige så mange, 37%, oplever samme fokus som svingende, hvilket indikerer, at forældrene har meget svingende oplevelser regionalt (se figur 18.1).

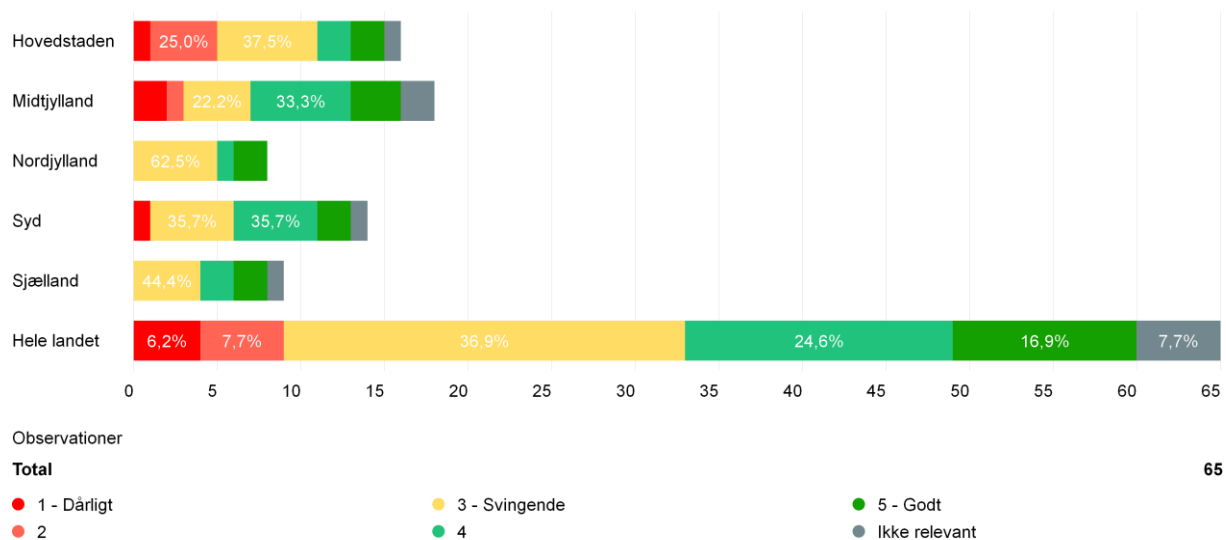

Fig 18.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I fokus har været på barnets/den unges mestring af egen situation?' fordelt på region samt hele landet.

Et meget tilsvarende billede tegner sig i 2025, hvor de positive oplevelser er faldet med 2,5 procentpoint, mens de negative oplevelser af faldet med 6,4 procentpoint (se figur 18.2). I mellemtiden er den svingende oplevelse er steget til at udgøre 42,5 % af besvarelserne. Oplevelsen af, at fokus på barnets/den unges mestring af egen situation er irrelevant udgør nu 12,5 % af besvarelserne.

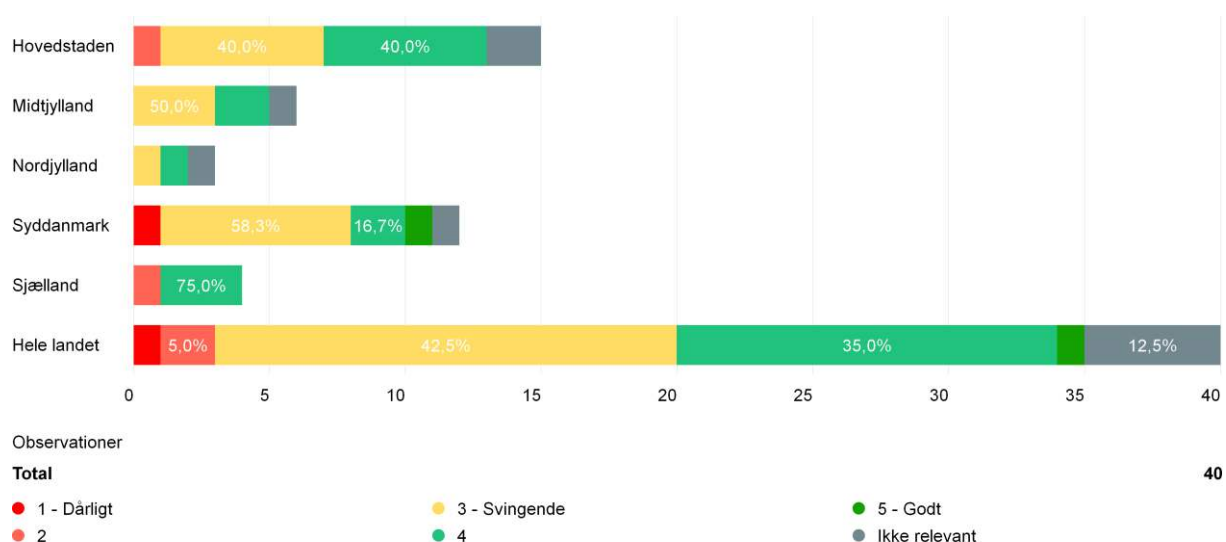

Fig 18.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I fokus har været på barnets/den unges mestring af egen situation?' fordelt på region samt hele landet.

Kigger vi nærmere på den regionale fordeling i 2021, tegner der sig et klar billede af, at særligt region Hovedstaden er præget af negative oplevelser med 31,25%, der svarer '1 - Dårligt' eller '2'. Også Midtjylland skiller sig ud med 16,67%, der svarer '1 - Dårligt' eller '2' - heraf 1 ud af 10, der oplever

fokus som værende '1 - Dårligt'. I 2025 ændrer dette billede sig, hvor oplevelserne i region Hovedstaden og Midtjylland nu i højere grad opleves som svingende. Region Syddanmark er den svingende oplevelse ligeledes vokset markant til nu at udgøre 58,3 % af alle besvarelser.

Som beskrevet i figur 4.1 og 4.2 er oplevelsen af hjælpemidler i læringsmiljøet i både 2021 og 2025 overvejende positiv. Dette understøttes af den generelle oplevelse af tilbuddet i forhold til hjælpemidler, hvor over halvdelen i 2021 oplever det som '5 - Godt' eller '4'. 1 ud af 6 oplever imidlertid tilsvarende tilbuddet som '1- Dårligt' eller '2' (se figur 19.1).

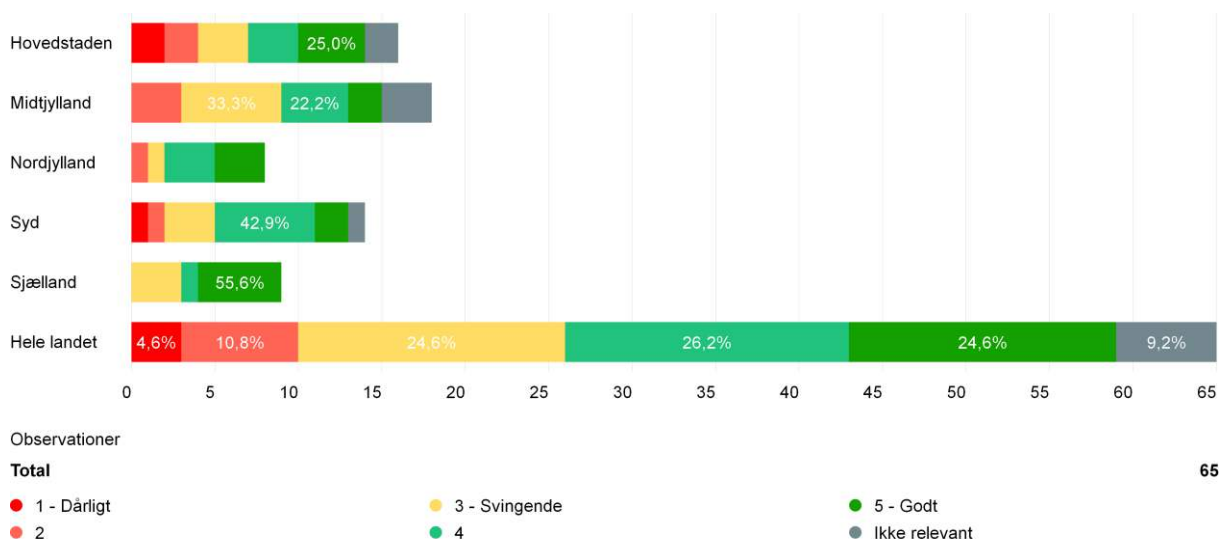

Fig 19.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I tilbuddet ift. hjælpemidler?' fordelt på region samt hele landet.

En lignende fordeling gør sig gældende i 2025, hvor andelen af besvarelser, der ikke finder spørgsmålet om tilbud ift. hjælpemidler relevant udgør hele 42,5 % af besvarelserne. Denne tendens gør sig især gældende i region Hovedstaden, hvor 53,3 % ikke finder spørgsmålet relevant.

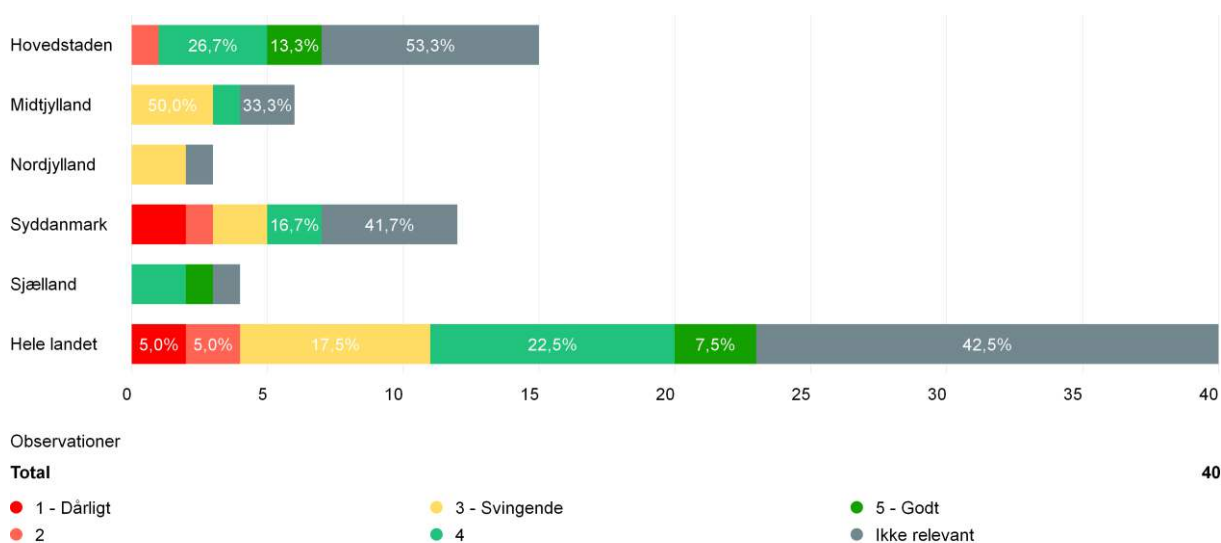

Fig 19.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I tilbuddet ift. hjælpemidler?' fordelt på region samt hele landet.

Forældrene skriver i relation til oplevelsen af tilbuddet ift. hjælpemidler og handicapunderstøttende tilbud:

" Vi kunne i den grad godt bruge kursus på Refsnæs som hjælp os med hvordan vi understøtter vores søns fortsatte udvikling, særligt i forhold til det sociale, ADL, mobilitetsbehov, og skolerelevante ting. Det er faktisk noget som fylder ret meget ikke at føle sig klædt bedre på til at kunne understøtte bedst muligt."

Andre skriver, at der tilbydes handicapunderstøttende tilbud, men at den tilbudte støtte ikke altid er tilstrækkelig eller korrekt:

"Gruppen med synskonsulenterne er skudt forbi hans behov, der mangler andre på hans alder og med samme funktionsniveau. Han var med en eftermiddag, da han var 9-10 år, hvor han lærte at tørre bordet af og støvsuge som om han var blind. Det var lidt mærkeligt, syntes han"

Hos enkelte familier står det imidlertid skidt til med både handicapunderstøttende tilbud og rådgivningen:

" Københavns Kommune har været meget svære at samarbejde med. Jeg oplever ikke meget initiativ eller opfølgning hos synskonsulenten."

Systematisk vidensopsamling

Evidensbaseret viden på synshandicapområdet er sparsom og bør styrkes, så indsatserne kan tilrettelægges ud fra metoder, man ved virker. Som en del af dette arbejde har Socialstyrelsen udarbejdet forløbsbeskrivelsen⁷. Forløbsbeskrivelsen skal understøtte kvalitet, samarbejde og vidensudvikling i forhold til det mest specialiserede social- og specialundervisningsområde inden for synshandicap, og på længere sigt styrke vidensbaseringen af indsatsen over for børn og unge med alvorlig synsnedsettelse.

Dokumentation og udvikling af faglig kvalitet, praksis og metoder.

Socialstyrelsen anbefaler, at de højt specialiserede tilbud og vidensmiljøer inden for synshandicap arbejder målrettet og kontinuerligt med at styrke resultatdokumentationen og kvalitetsudvikling af indsatserne, samt bidrager til vidensbasering af indsatsernes effekt.

Anbefalingen er klar – der er alt for lidt dokumenteret og evidensbaseret viden på synsområdet, og man anbefaler derfor, at der arbejdes målrettet mod dokumentation af resultater og kvalitet i indsatserne.

I forbindelse med f.eks. overgang fra f.eks. børnehave til skole, fra indskoling til mellemtrin, samt i overgangen fra skole til ungdomsuddannelse, oplever næsten halvdelen af forældrene imidlertid i 2021, at vidensdeling og opsamling af viden er dårligt til svingende (se figur 20.1). 1 ud af 4 oplever det som '1 – Dårligt' eller '2'.

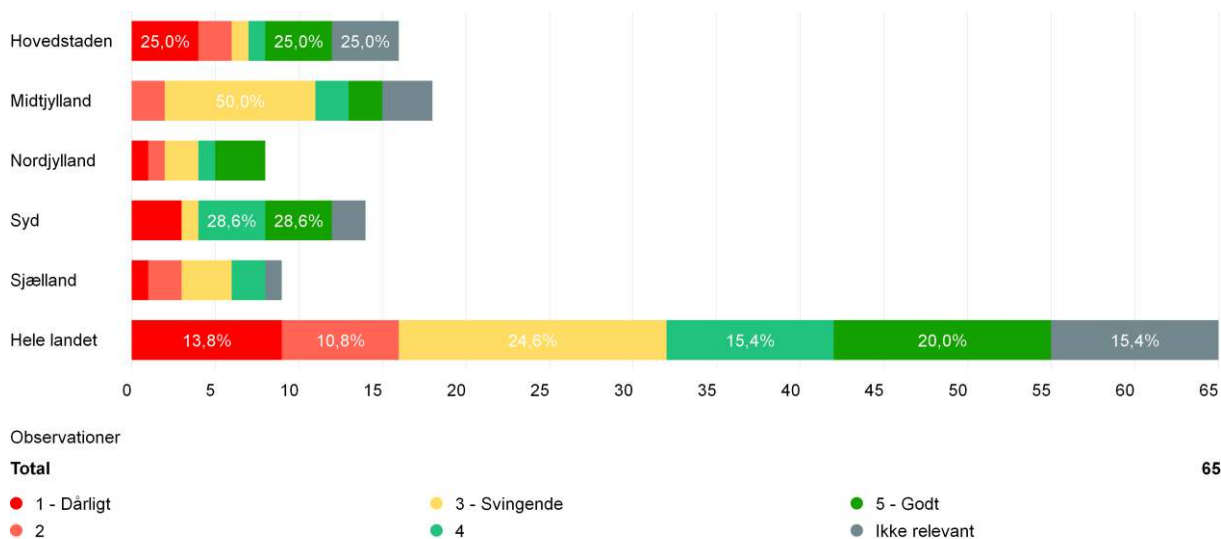

Fig 20.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at de fagprofessionelle omkring barnet vidensdeler og opsamler viden og erfaringer i forbindelse med f.eks. skift fra børnehave til skole, indskoling til mellemtrin samt fra grundskole til ungdomsuddannelse?' fordelt på region samt hele landet.

⁷ <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/forlobsbeskrivelse-born-og-unge-med-alvorlig-synsnaedsaettelse>

I 2025 af andelen af dårligt til svingende oplevelse steget til at udgøre næsten 2/3 af besvarelserne (se figur 20.2). Hovedparten af stigningen er sket på de svingende oplevelser, der nu udgør 42,5 % af besvarelserne.

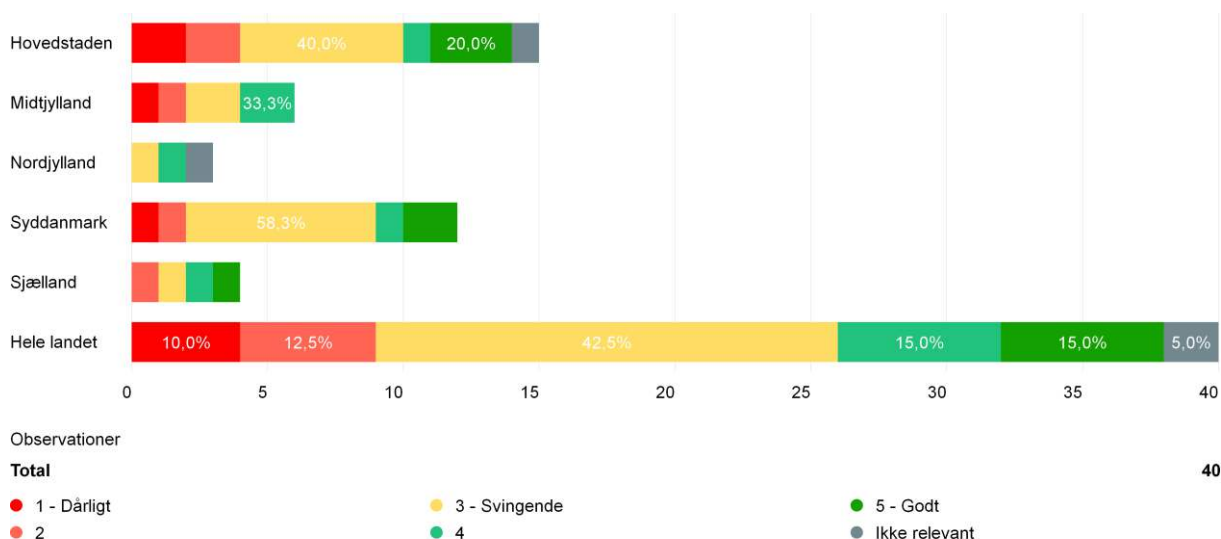

Fig 20.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at de fagprofessionelle omkring barnet vidensdelar og opsamlar viden og erfaringer i forbindelse med f.eks. skift fra børnehav til skole, indskoling til mellemtrin samt fra grundskole til ungdomsuddannelse?' fordelt på region samt hele landet.

I forhold til oplevelsen af at blive inddraget og orienteret om det tværprofessionelle samarbejde tegner der sig et næsten identisk billede i både 2021 og 2025 (se figur 21.1 og 21.2). Også her er der sket en markant stigning af den svingende oplevelse på 9,4 procentpoint.

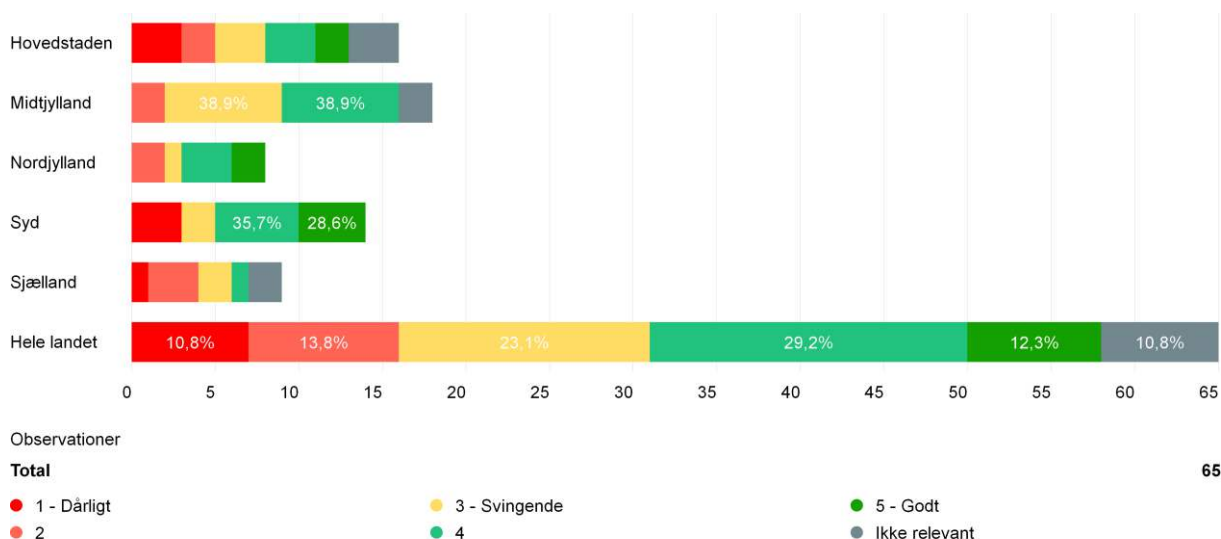

Fig 21.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at I som forældre bliver inddraget og orienteret om det tværprofessionelle samarbejde?' fordelt på region samt hele landet.

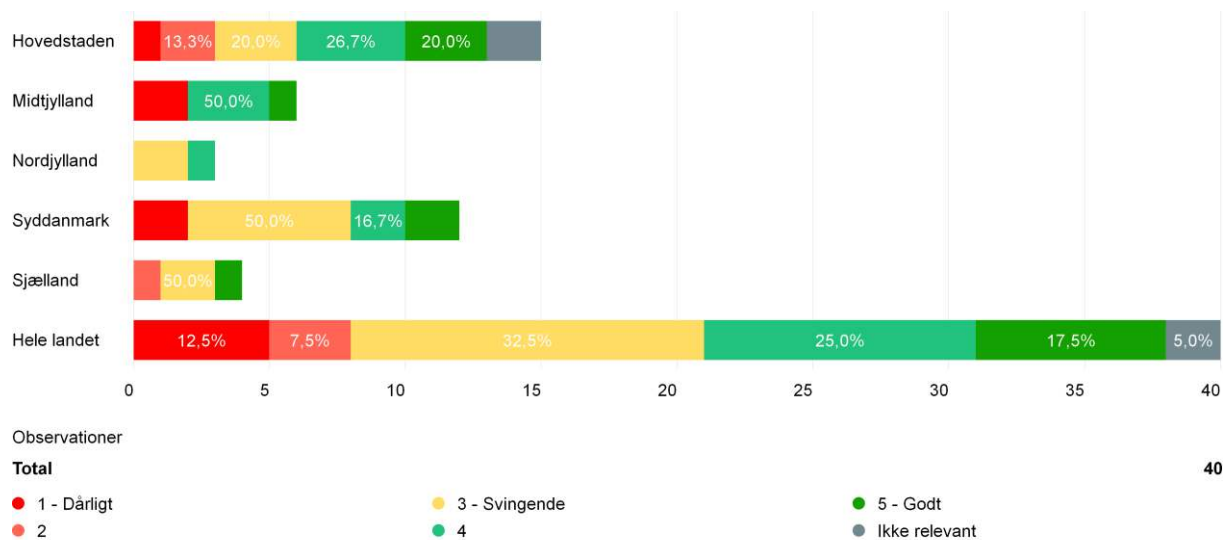

Fig 21.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplever I, at I som forældre bliver inddraget og orienteret om det tværprofessionelle samarbejde?' fordelt på region samt hele landet.

I forhold til oplevelsen af overgangen fra grundskolen til en ungdomsuddannelse (se figur 22.1) er oplevelsen i 2021 meget lig erfaringen med hensyn til uddannelses- og erhvervsvejledning til unge i grundskolen i figur 15.1 og figur 15.2. 5 ud af 6 har i 2021 oplevet denne overgang som 'dårlig til svingende', og kun 1 som 'god'.

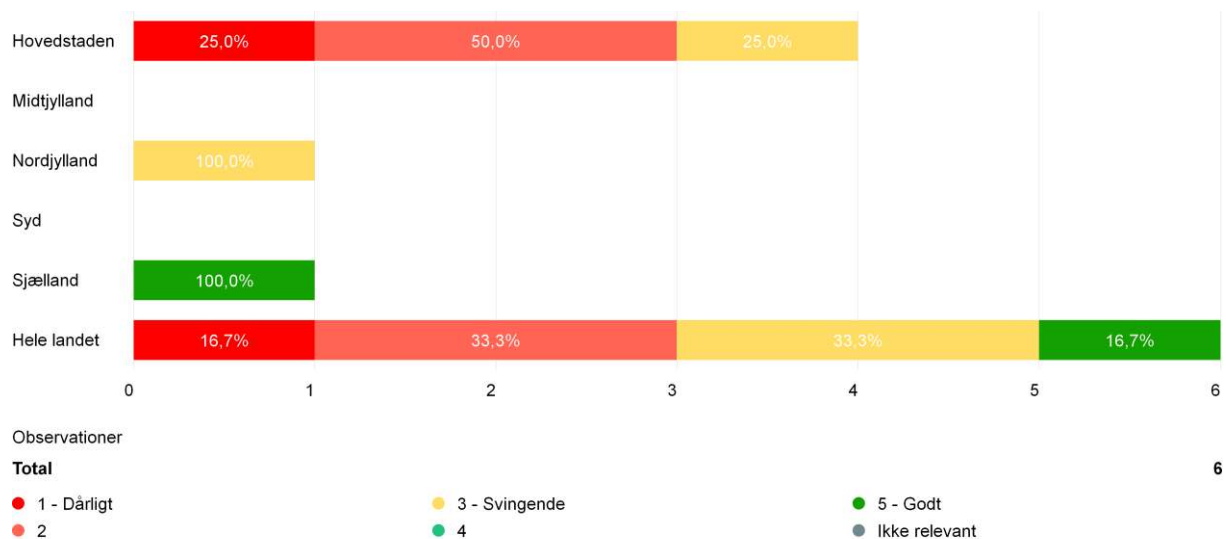

Fig 22.1: Undersøgelse 2021 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplevede I overgangen fra grundskolen til en ungdomsuddannelse?' fordelt på region samt hele landet.

I undersøgelsen fra 2025 tegner der sig et noget anderledes billede, hvor 4 ud af 7 har haft en positiv oplevelse og kun 1 har haft en 'dårlig' oplevelse.

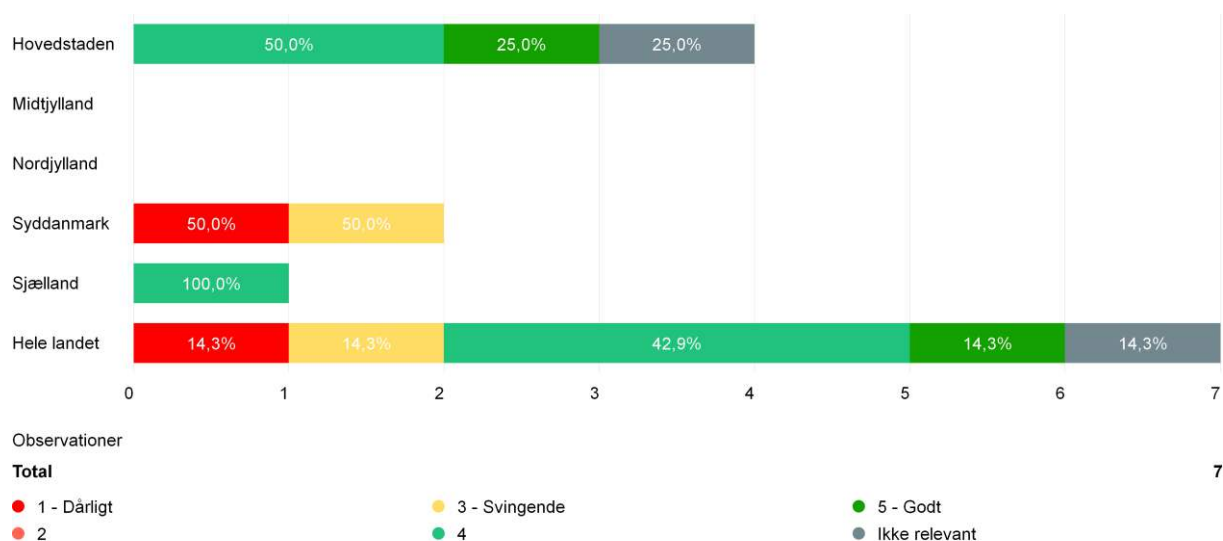

Fig 22.2: Undersøgelse 2025 - Besvarelser på spørgsmålet 'Hvordan oplevede I overgangen fra grundskolen til en ungdomsuddannelse?' fordelt på region samt hele landet.

I forhold til netop overgange svarer en forælder i forhold til overgangen fra barn til voksen:

"Forældre skal sammen med den unge være proaktive og synlige i processen."

Om vidensdeling og erfaringsopsamling generelt, svarer en forælder:

"Koordinerer selv alt omkring dette og sørger for opdatering og videreformidling osv."

I forhold til en positiv start på ungdomsuddannelse skriver en forælder:

"Det fungerede kun godt fordi vi som forældre til kontakt til gymnasiet."

I forhold til den kontinuerlige styrkelse af resultatdokumentationen og kvalitetsudvikling af indsatserne skriver to forskellige forældre:

"Kommunen har ikke villet læse viso rapport eller læse socialstyrelsens forløbsbeskrivelser"

"Forældre planlægning og koordinering skulle være et alternativ til det offentlige. Det kunne måske startes som et forsøg, hvor forældrene får et beløb for dette arbejde. Det kunne aflaste de kommunale sagsbehandlere."

"Refnæs skal løbende tilbyde kurser både for de fagprofessionelle omkring barnet og kurser for forældre. Det er et kæmpe ønske at der skabes et bredt fundament for at vi omkring barnet kan understøtte dem også efter 1. Klasse. Yderligere synes jeg Refnæs er en oplagt kontekst til at skabe sparring på tværs mellem de støttepersoner og lærere der er rundt omkring i landet. Dette ville sagtens kunne gøres online og ikke noget der derved vil kræve meget tid og penge. Det samme kunne sagtens gøres sig gældende for forældrene som løbende kunne få undervisning. En sidste ting er at de forskellige tilbud er sjældne og derved er det utrolig sårbart hvis man fx rammer ind i

sygdom. Ved målgruppen ikke er stor, men hvis man laver lidt mindre arrangementer fx online undervisning en enkel dag eller lignende ud over vil det ikke være helt så skrøbeligt.”